

Gomarus

Meer dan school alleen

Jaarverslag 2019 Financieel

Versie 1.1 t.b.v. RvT

Inhoudsopgave

A	Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	
	1. Grondslag, missie en visie van de school	4
	2. Juridische structuur	6
	3. Onderwijs	10
	4. Leerlingenzorg	16
	5. Personeelszaken	16
	6. Kwaliteitszorg	19
	7. Bedrijfsvoering	19
	8. Financiële stand van zaken	21
	9. School en omgeving	28
B	Continuïteitsparagraaf	
	1. Algemeen	29
	2. Overige rapportages	33
C	Verslag Raad van Toezicht	35
D	Jaarrekening	
	Grondslagen voor de jaarrekening	43
	Model A Balans per 31 december 2019	45
	Model B Staat van baten en lasten 2019	46
	Model C Kasstroomoverzicht 2019	48
	Overige toelichtingen	49
E	Overige gegevens	
	1. Bestemming exploitatiesaldo	70
	2. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	70
	3. Niet in de balans opgenomen regelingen	70
	4. Gebeurtenissen na balansdatum	70
	5. Gegevens over de rechtspersoon	71
	6. Opgave bestaan nevenvestigingen	71
	7. Controleverklaring	71
	8. Vaststelling en goedkeuring	72

A Toelichting jaarverslag 2019

1. Grondslag, missie en visie van de school

1.1 Grondslag

De Gomarus Scholengemeenschap voor vmbo, mavo, havo en vwo is een reformatorische school. De grondslag is verwoord in artikel 2 van de statuten van de Vereniging en luidt als volgt:

'De Vereniging is gegrond op het onveranderlijke Woord van God, naar de overzetting daarvan uit de oorspronkelijke talen, op last van de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden en volgens besluit van de Nationale Synode, gehouden te Dordrecht in 1618 en 1619, nader uitgedrukt in de Drie Formulieren van Enigheid, zoals die zijn vastgesteld door voornoemde Synode.'

1.2 Missie en visie

De missie van de Gomarus is het geven van christelijk, Bijbelgetrouw onderwijs dat gekenschetst wordt door de kernwoorden 'bewogen, bevlogen en betrokken'. De grondslag is de leidraad bij het uitzetten van beleid. De kernwoorden gebruiken we bij het vertalen van de grondslag naar de praktijk. Samengevat duiden we ze voor de Gomarus als volgt:

Bewogen

Bewogenheid duidt in eerste instantie op het belang dat gehecht wordt aan het eeuwig heil van onze medemens. Binnen de school betekent dit primair het heil van leerlingen en collega's en daarnaast van allen die bij de school betrokken zijn. We belijden dat elk mens bekering nodig heeft en dat die alleen kan worden verkregen door de genade van God, door de verzoening door de Heere Jezus Christus en de toepassing daarvan door de Heilige Geest. In tweede instantie duidt bewogenheid op zorg voor elkaar, in velerlei opzicht. Het betreft dan de tweede tafel van de wet: je naaste liefhebben als jezelf. Dat betekent het goede zoeken voor de ander: je leerling, je collega, je leidinggevende, je teamlid, je burens enz.

Bevlogen

Het woordenboek geeft voor bevlogen een aantal betekenissen en synoniemen: beziel, geestdriftig, vurig, gedreven, zeer enthousiast en met veel ideeën. Bevlogen collega's staan open voor nieuwe ideeën en dragen hun bevlogenheid over aan anderen in hun omgeving. Dat is precies waar de Gomarus voor staat. Een school waar Bijbels gefundeerde zaken worden overgedragen op en gedeeld met leerlingen. Maar waar ook, door gedegen vakmanschap en kennis, leerlingen enthousiast worden gemaakt voor een vak, voor een beroep. Door deze bevlogenheid krijgen leerlingen van de Gomarus goed onderwijs en worden ze gestimuleerd en nieuwsgierig gemaakt verder te leren, zodat zij binnen de samenleving kunnen functioneren en hun talenten gebruiken. Onder de samenleving verstaan we gezin, kerk en maatschappij. Om dit te realiseren, is er naast de door de overheid voorgeschreven vakken specifieke aandacht voor godsdienstige opvoeding, toerusting en vorming om als christen te staan in de maatschappij. Met 'staan in de maatschappij' wordt naast het zich 'staande houden' ook bedoeld het in staat zijn om het christen-zijn te verwoorden en met Gods hulp wet en evangelie uit te dragen in gezin, kerk en maatschappij. Leerlingen leren keuzes te maken binnen de grenzen van hun verantwoordelijkheid. Ze leren inzicht te geven in hun vorderingen en verantwoording af te leggen. Leerlingen worden zodanig begeleid in hun ontwikkeling dat zij leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun eigen leren. Ze worden gestimuleerd verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor anderen. De wens is dat dit resulteert in een bevlogen leerling. Bevlogenheid heeft ook alles te maken met de houding van docenten, ondersteuners en leidinggevendenden van de school. Het gaat over geïnspireerd zijn, een doel voor ogen hebben en bezieling uitstralen. Geen vat (met kennis) vullen, maar een vuur ontsteken. De Gomarus streeft naar een inspirerende en professionele cultuur. Een cultuur die gericht is op

kwaliteit en ontwikkeling van de vakman of vakvrouw in elke discipline. Dit vatten we samen onder de term 'inspirerend onderwijs'. In de pedagogisch-didactische visie, één van de beleidsdocumenten, is dit verder uitgewerkt.

Betrokken

Betrokkenheid geeft aan dat je om de ander geeft. De ander: een leerling, een docent, een leidinggevende, een medewerker of een ouder. Betrokkenheid geldt over en weer. Ook het begrip veiligheid valt hieronder, zowel de fysieke als sociale veiligheid voor alle geledingen binnen de school. Een veilig klimaat is een voorwaarde voor een goed leerklimaat. Leerlingen moeten zich binnen de school op hun gemak voelen, ook als het gaat om leerlingen die extra zorg behoeven of een aangepast programma nodig hebben. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moet zich eveneens veilig weten binnen de school. Dat betekent ook de mogelijkheid hebben om vragen en problemen voor te leggen aan anderen, met als doel gezamenlijk ervan te leren en te professionaliseren.

1.3 Identiteit

Het inhoud geven aan en het bewaken van de identiteit is een belangrijke taak voor het personeel en de directie van de school, het College van Bestuur (CvB), de Raad van Toezicht (RvT) en het Verenigingsbestuur (VB). In het Strategisch beleidsplan 2015-2019 zijn een aantal speerpunten met betrekking tot de identiteit opgenomen. Daarin staat onder andere:

'De school die we voor ogen hebben, onze Gomarus, is een school waar leerlingen, ouders, personeel, directie, CvB, RvT en VB vanuit de vaste waarden van Gods Woord geïnspireerd zijn en elkaar inspireren. Inspiratie betekent dat je een doel voor ogen hebt en dat bezielde nastreeft. Dat betekent leven vanuit vaste waarden, het hebben van idealen, proberen het hart van de ander te raken en dienstbaar te zijn. Gods Woord vat de verticale en de horizontale lijn kernachtig samen met: God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf'. De Heere geve door Zijn genade dat dit praktijk mag zijn en steeds meer worden op de Gomarus.'

In de praktijk betekent dit dat de Bijbel dagelijks wordt geopend en besproken. Romeinen 10 zegt daarvan: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.' Alle vakken worden gegeven vanuit een Bijbels mens- en wereldbeeld. In het bijzonder komt dat aan de orde bij vakken als godsdienst, geschiedenis, maatschappijleer, Nederlands en culturele kunstzinnige vorming. Voor elk schooltype is er een programma voor 'toerusting en vorming'. De identiteit heeft ook een belangrijke plaats in werkweken (waaronder de burgerschapsweek) en bij excursies. Het personeel heeft regelmatig bezinningsmomenten. Dat kan schoolbreed zijn, maar ook binnen teams, vakgroepen en afdelingen worden studie- en bezinningsmomenten belegd. Bij de opening van het schooljaar, bij een themavergadering met Verenigingsbestuur, Raad van Toezicht, College van Bestuur en directie, bij ouderavonden en bij de bijeenkomst met de kerkenraden uit de regio staat het thema 'identiteit' centraal. Zo werd bij de jaaropening van 2019 stilgestaan bij 'mag ik eens met jou praten'.

1.4 Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Gezin, kerk en school

De Gomarus is opgericht om het mogelijk te maken dat de opvoeding thuis en het onderwijs in de kerk aansluiten bij de vorming van de leerlingen op school. De doopbelofte die de ouders in de kerkelijke gemeente hebben afgelegd, heeft ook een verwijzing naar het onderwijs: 'In de voorzeide leer naar uw vermogen te onderwijzen, te doen en te helpen onderwijzen'. Om deze eenheid zoveel als mogelijk te bewaken, is het nodig dat de school een helder beleid voert wat betreft de benoeming van personeelsleden en de toelating van leerlingen. Goede contacten met ouders en kerkenraden zijn essentieel voor het 'levendig houden' van de identiteit van de school. Pas als we gezamenlijk vanuit de grondslag en met respect voor elkaar rondom de leerling staan, krijgt deze eenheid van gezin, kerk en school inhoud.

Identiteitsverklaring

Van ouders van leerlingen wordt verwacht, dat zij de grondslag van de school van harte onderschrijven.

2. Juridische structuur

2.1 Verenigings- en bestuursstructuur

De Gomarus heeft een bestuursstructuur die voldoet aan de 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'. Binnen de structuur van de Gomarus is daarbij een belangrijke plaats voor de Vereniging en het Verenigingsbestuur weggelegd. De hoofdelementen van deze structuur zijn:

- A. Een Vereniging met een Verenigingsbestuur dat zich primair richt op behoud en versterking van de identiteit van de school. Onder deze Vereniging ressorteren twee stichtingen: Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische grondslag te Gorinchem (Stichting VO) en Stichting Vermogensbeheer te Gorinchem (Stichting VB).
- B. In de Stichting VO zijn de schoolactiviteiten van de school ondergebracht, met daarbinnen een scheiding tussen bestuur en toezicht. In deze stichting bestaat de bestuursstructuur uit het College van Bestuur (CvB, 'eenhoofdig') en de Raad van Toezicht (RvT, zeven leden).
- C. In de Stichting VB is het private vermogen van de Vereniging ondergebracht, dat wordt beheerd ten behoeve van de school. Op dit moment zijn er gevorderde plannen om deze stichting op te heffen en het private vermogen als private bestemmingsreserve onder te brengen in de Stichting VO.

Vanuit het VB zijn een tweetal commissies gevormd, die door het Verenigingsbestuur zijn gemandateerd om beslissingen te nemen. De Benoemingscommissie en de Toelatingscommissie. Daarnaast houdt het Verenigingsbestuur visitaties bij de verschillende vakgroepen om structureel met hen over identiteitszaken te spreken en de resultaten van deze gesprekken terug te koppelen naar het CvB. Het Verenigingsbestuur geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het CvB met betrekking tot de identiteit van de school.

2.2 College van Bestuur en directie

Het bevoegd gezag van de school is het College van Bestuur. Dit college is op de Gomarus eenhoofdig ingevuld door dhr. ir. Chr.J. Flikweert. In 2019 bestond de directie uit drie personen:

- de directeur onderwijs (teams): dhr. C. van Rijswijk;
- de directeur onderwijs (vakgroepen): dhr. A.W.A. ter Harmsel. Deze heeft na een periode van ruim zeven jaar per 1 juli 2019 afscheid genomen van onze school;
- de directeur onderwijs (vakgroepen): dhr. J.W.S. Arkerats, benoemd als opvolger van dhr. Ter Harmsel;
- de directeur bedrijfsvoering: dhr. J. de Deugd.

Onderwijskundig gezien is de school een 'matrixorganisatie'. Enerzijds wordt gewerkt met teams, teamleiders en een directeur onderwijs (teams). Anderzijds maakt elke docent ook deel uit van een vakgroep, met een vakgroepleider en een directeur onderwijs (vakgroepen). De directeur onderwijs (vakgroepen) is ook verantwoordelijk voor de leerlingenzorg en het inhoud geven aan de beleidsondersteunende taken die door LD-docenten worden uitgevoerd. De directeur bedrijfsvoering beheert de portefeuilles: facilitaire zaken (conciërges, catering, onderhoud gebouwen etc.), financiën, informatie- en communicatietechnologie (ICT), kwaliteit, logistiek (roosters etc.), personeel & organisatie en public relations (PR).

Op grond van de aanbeveling in de 'Code Goed Onderwijsbestuur VO' worden in dit jaarverslag de nevenfuncties van de bestuurder en de directie vermeld:

- Dhr. Chr. J. Flikweert:
  - sinds 2002 bestuurslid afdeling SGP in Veenendaal, voorzitter (onbezoldigd);
  - sinds 2003 eigenaar Spero bv te Veenendaal;
  - sinds 2009 Commissie van beroep VBSO m.b.t. geschillen personeelszaken (onbezoldigd);
  - sinds 2018 lid van de ledenadviesraad (LAR) van de VO-raad (onbezoldigd).

- Dhr. J.W.S. Arkerbaats:
  - sinds 2006 ambtsdrager van de hervormde gemeente Giessendam/Neder-Hardinxveld (PKN) (onbezoldigd). Dit is begin 2020 beëindigd.
- Dhr. J. de Deugd:
  - sinds 2008 ambtsdrager Gereformeerde Gemeente te Krimpen aan den IJssel (onbezoldigd);
  - sinds 2010 voorzitter van de lokale cliëntenraad (LCR) van Woon- en zorgcentrum d' Amandelhof (Cedrah) in Capelle aan den IJssel (onbezoldigd);
  - sinds 2011 secretaris van de Centrale cliëntenraad (CCR) van Cedrah (onbezoldigd);
  - sinds 2015 lid themacommissie Bedrijfsvoering en goed werkgeverschap van de VO-raad (onbezoldigd);
  - sinds 2016 penningmeester en lid dagelijks bestuur deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) van de Gereformeerde Gemeenten (onbezoldigd);
  - sinds 2019 2^e secretaris van het deputaatschap tot hulpverlening in Bijzonder Noden (BN) van de Gereformeerde Gemeenten (onbezoldigd).
- Dhr. A.W.A. ter Harmsel:
  - sinds 2012 ambtsdrager Gereformeerde Gemeente te Berkenwoude (onbezoldigd);
  - kortdurende opdrachten op freelance basis (bezoldigd).
- Dhr. C. van Rijswijk:
  - geen nevenfuncties.

Jaarlijks wordt het functioneren van het College van Bestuur geëvalueerd. Dit gebeurt door de Raad van Toezicht. Als voorbereiding hierop voert het CvB een zelfevaluatie uit aan de hand van een aantal aandachtsgebieden (op basis van het Regelement Bestuur van de Stichting VO). Daarnaast voert de remuneratie commissie gesprekken met verschillende geledingen binnen de school. Geëvalueerd zijn de volgende onderwerpen: identiteit; leidinggeven/leiderschap/persoonlijk functioneren; organisatieontwikkeling/visie/beleid en strategie; resultaten/kwaliteit/onderwijskundige sturing; communicatie en informatievoorziening; bedrijfsvoering en risicomanagement; relatie met de RvT/Verenigingsbestuur/MR en stakeholders. Vervolgens worden deze twee uitkomsten naast elkaar gelegd en besproken. De resultaten zijn vastgelegd in het verslag van het functionerings- en beoordelingsgesprek. Het resultaat voldoet ruimschoots aan de verwachtingen. Aandachtsgebieden die zijn benoemd zijn: nog meer voeling houden met de verschillende afdelingen binnen de school; besluitvaardigheid in complexe personele dossiers bewaken; zorg dat het Strategisch beleidsplan nog meer een gezamenlijk document wordt; bij feedback meer aandacht vragen voor inhoudelijke zaken en persoonlijk optreden. In het jaar 2019 heeft deze evaluatie niet plaatsgevonden. Dit is gebeurd in februari 2020.

2.3 Teams, vakgroepen en afdelingen

Negen teamleiders geven leiding aan de vijf teams binnen de school, waarvan een team zich richt op leerlingenzorg. De andere teamleiders zijn de direct leidinggevendenden van de docenten. In dit verantwoordingsjaar zijn er twee nieuwe teamleiders benoemd, waardoor ontstane vacatures zijn ingevuld. Er is in 2018, evenals in voorgaande jaren, aandacht geweest voor professionalisering van de teamleiders, de vakgroepleiders en de afdelingshoofden.

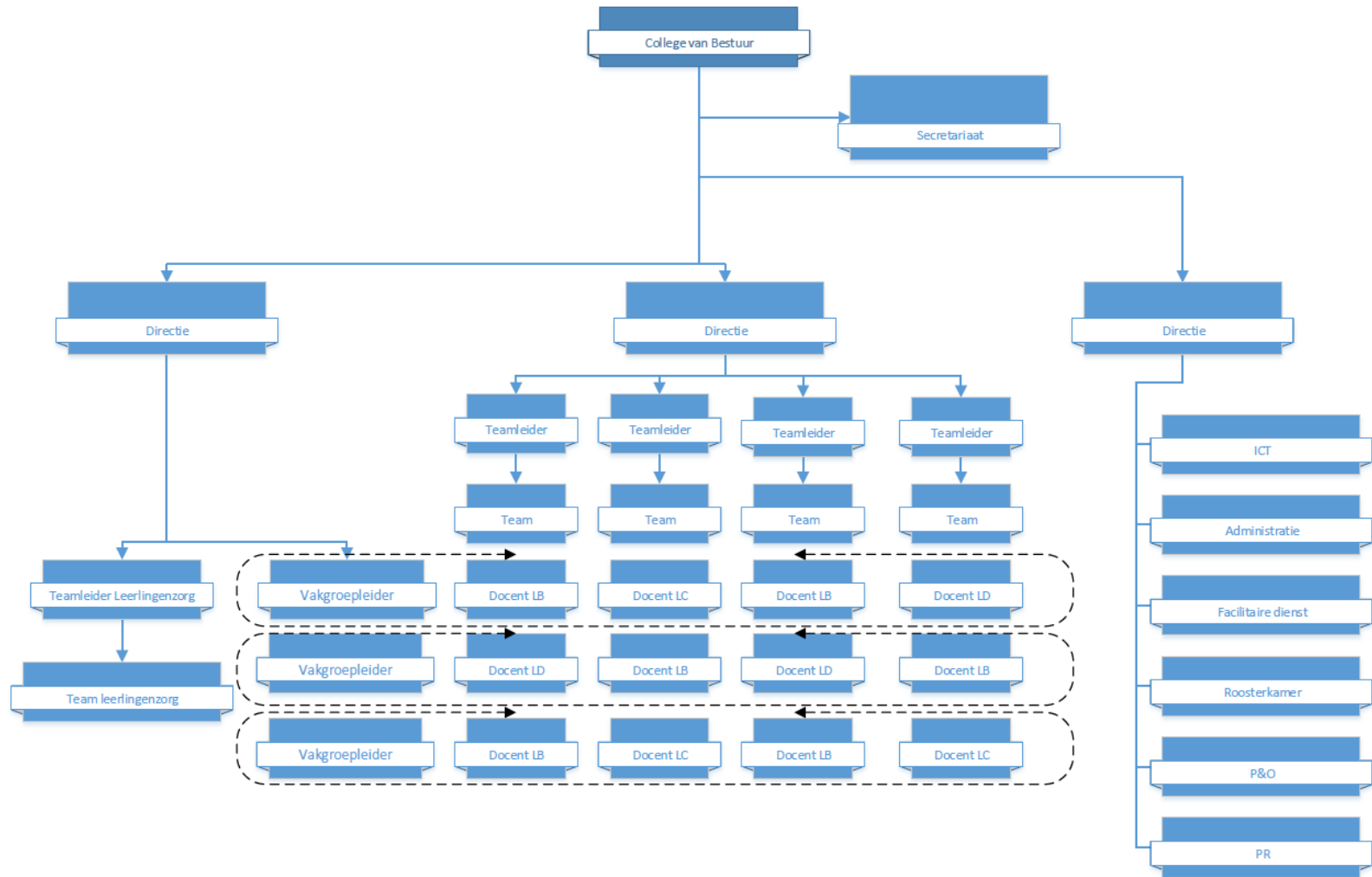

Alle docenten maken deel uit van een vakgroep. Onder aansturing van de vakgroepleider geven ze vorm aan de inhoud van het vak en de doorlopende leerlijnen. Door aandacht voor de positie van de vakgroepen ontstaat er een positieve spanning tussen de teams en de vakgroepen, die elk hun doelen willen verwezenlijken in het belang van de leerlingen. Dit levert afspraken op die recht doen aan zowel het team als de vakgroep.

De ondersteunende diensten zijn ondergebracht in de volgende afdelingen: facilitaire zaken, financiële- en leerlingenadministratie, ICT, logistiek, personeel & organisatie en secretariaat (zie organogram op de volgende pagina).

Organogram Gomarus scholengemeenschap

2.4 Klachten

De gezamenlijke reformatorische scholen hebben een 'Klachtencommissie reformatorisch onderwijs'. Dit is een onafhankelijke commissie van deskundigen. In 2019 zijn bij deze commissie geen klachten gemeld met betrekking tot de Gomarus.

2.5 De pedagogisch-didactische visie

Onderdeel van het Strategisch beleidsplan 2015-2019 is de pedagogisch-didactische visie. Dit document is tot stand gekomen met inbreng vanuit de verschillende geledingen binnen de school. Het is de 'richtlijn' voor het onderwijs op de Gomarus. Het wordt ook gebruikt bij de selectie van een nieuwe onderwijsmethode of bij het ontwikkelen van een lessenserie. Deze visie geeft een goed beeld van het onderwijs dat we voorstaan. Voor de inhoud ervan verwijzen we naar het Strategisch beleidsplan 2015-2019.

2.6 Ontwikkelingen op gebied van governance

De Stichting VO heeft sinds 2009 een eenhoofdig CvB en een Raad van Toezicht (RvT) met zeven leden. Er wordt gewerkt met een Reglement Toezicht en een Reglement Bestuur. Op dit moment zijn een aantal sessies belegd om te komen tot een geactualiseerde toezichtvisie en toezichtkader.

De 'Code Goed Onderwijsbestuur' wordt gehanteerd door het CvB en de RvT van de Gomarus. Er zijn geen onderdelen die niet van toepassing zijn.

3. Onderwijs

Het beleid van de Gomarus is gericht op het geven van goed onderwijs dat voldoet aan alle wettelijke kaders en in lijn is met de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. Dit onderwijs wordt aangeboden aan kinderen van ouders die de grondslag van de school onderschrijven conform de ruimte die artikel 23 van de grondwet daarvoor biedt. De Gomarus biedt het volgende onderwijs aan:

- Vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg (inclusief lwoo)
- Mavo
- Havo
- Vwo

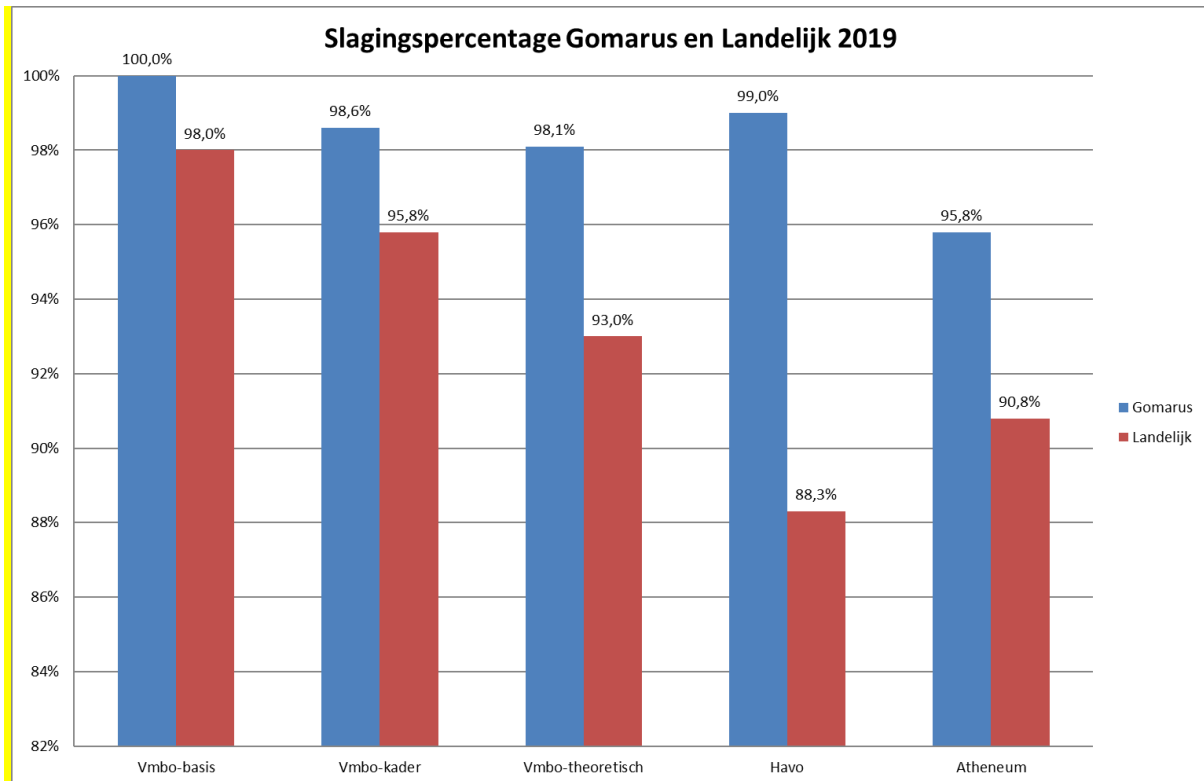
Daarnaast is Passend Onderwijs ingevoerd conform de afspraken binnen het landelijk samenwerkingsverband van reformatorische scholen. Dat houdt in dat er nagenoeg inclusief onderwijs wordt gegeven en er weinig leerlingen worden doorverwezen naar het speciaal voortgezet onderwijs.

Ook is er een samenwerking met het mbo (Hoornbeek College), zodat vmbo-leerlingen hun mbo-opleiding (niveau 2 en deels 3) op de Gomarus kunnen afronden.

3.1 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

Algemeen

Het jaar 2019 is in velerlei opzichten, afgezien van de interne verbouwing, een rustig jaar geweest. Het was een jaar waarin het net kon worden opgehaald met betrekking tot het strategisch beleidsplan. En tegelijkertijd was het een jaar waarin vooruitgekeken moest worden naar het komende strategisch beleidsplan. Een groot aantal punten zijn gerealiseerd. De onderwijsprestaties zijn op peil! Dat betekent dat we een school zijn die boven het landelijk gemiddelde scoren.

Toerusting en vorming

Daarnaast is er de afgelopen jaren vooral hard gewerkt aan Toerusting en Vorming, onderdeel van Burgerschapsvorming. In de onderbouw is het een 'vak' geworden dat op het rooster staat.

Schoolbreed is er voor dit vak gewerkt aan een curriculum met schooleigen doelen. Er zijn mooie

stappen gezet. We zijn daar overigens niet mee klaar. Ook voor de komende jaren ligt er nog genoeg terrein dat verder moet worden ontgonnen.

Versterking techniek onderwijs

In de jaren 2018 en 2019 zijn gelden ontvangen om de technische beroepen een impuls te geven. De zogenaamde reparatiegelden. In het jaar 2019 is een gedeelte van deze middelen aangewend vanuit de visie “de basis op orde”. Dit heeft ertoe geleid dat we “meer handen voor de klas” hebben ingezet. Dit is nodig om veilig te werken in de praktijklokalen en zorgt ervoor dat leerlingen beter begeleid worden in verschillende stadia van hun leerproces. Meer maatwerk zorgt voor meer dynamiek en inspirerend onderwijs. Begin 2020 is van deze gelden een gedegen stofafzuiging geïnstalleerd en is het theorielokaal van BWI voorzien van o.a. betere ICT voorzieningen. Voor het restant van de gelden ligt het in de bedoeling om een overkapte ruimte te creëren voor de richting “Infra”, zodat onder alle weersomstandigheden hieraan gewerkt kan worden.

Vanaf 2020 loopt ook het traject wat wordt aangeduid met Sterk Techniek Onderwijs (STO). Er ligt een gezamenlijk plan van de vier ‘techniekscholen’ uit de regio Gorinchem/Altena (Gilde Vakcollege Techniek, Omnia, Willem van Oranje College en Gomarus Scholengemeenschap) om het techniekonderwijs de komende vier jaar een impuls te geven. In onze regio is daar een bedrag mee gemoeid van meer dan 9 miljoen euro. Het is een uitdaging en een enorme kans om het techniekonderwijs in de regio een duw te geven. Naast de techniekscholen zijn ook de basisscholen, de techniekverwante opleidingen en het regionale bedrijfsleven nauw betrokken. De uitvoering van dit plan start in 2020. Het leeuwendeel van de gelden zal worden besteed om “meer handen voor de klas” te continueren. Verder zal er extra aandacht zijn voor de doorlopende leerlijnen en samenwerking met andere scholen en het bedrijfsleven.

Doorstroom PO-VO

In het cursusjaar 2018-2019 hebben we voor het eerst ervaring opgedaan met gemengde klassen in de leerwegen vwo, havo en mavo. Aan de ene kant hebben we dat ingezet vanuit oogpunt van efficiëntie, juist ook met de komst van de vestiging in Zaltbommel. Aan de andere kant is er ook de gedachte dat kinderen zich nu makkelijker kunnen bewijzen en op deze manier iets eerder een niveau kunnen opstromen. Daarmee vergroten we de ‘kansen van de leerling’! De basisscholen zijn content met deze ontwikkeling; in het jaarlijks overleg met de basisscholen waren zij ronduit positief. Jaarlijks bezoeken we ook een groot aantal basisscholen om nog wat verder door te spreken over de prestaties van onze leerlingen. Dat wordt gewaardeerd en maakt dat er korte lijnen zijn.

3.2 MBO

Algemeen

Zoals bekend is, zijn er ook studenten vanuit Hoornbeek Amersfoort die hun opleiding volgen binnen de muren van de Gomarus SG. Per 1 oktober hadden we precies honderd studenten. Zij werken met lesmateriaal van Hoornbeek. Examinering van de studenten valt ook volledig onder verantwoordelijkheid van Hoornbeek. De docenten die lesgeven aan deze studenten zijn echter in dienst van de Gomarus. Zij werken dan op basis van detachering voor Hoornbeek. Gomarus en Hoornbeek hebben een overeenkomst getekend waarin verantwoordelijkheden en praktische zaken geregeld zijn. Denk hierbij aan de financiën en het doorrekenen van uren van docenten die lesgeven aan de studenten van Hoornbeek.

De opleidingen die worden aangeboden zijn vooral op niveau 2 en 3. Een belangrijke doelstelling is te zorgen voor een doorlopende leerlijn. Daarnaast zijn studenten van niveau 2 vooral gebaat bij een stuk duidelijkheid en bekendheid. Doordat de studenten hun opleiding vervolgen binnen een vertrouwde omgeving, komt dat hun resultaten ten goede.

De opleidingen die we aanbieden zijn:

- BBL verkoper.
- BBL metselen, timmeren, schilderen en meubelmaker op niveau 2 en 3.
- BOL facilitaire dienstverlening.
- BOL helpende zorg en welzijn.

We draaien nu voor het vierde jaar. Alle studenten hebben tot nu toe hun diploma behaald. Twee studenten zijn tijdens hun opleiding veranderd naar een andere opleiding en hebben daar hun diploma behaald. Voortijdige schoolverlaters hebben we niet gehad.

Toekomst

Het aantal leerlingen dat op de Gomarus een opleiding volgt binnen de basisberoepsgerichte leerweg neemt af. Dit heeft gevolgen voor de instroom in een opleiding voor niveau 2. In onze situatie zou dat kunnen betekenen dat we de opleiding voor verkoper en facilitaire dienstverlening moeten gaan stoppen. De opleidingen binnen techniek draaien goed, ook wat betreft aantallen.

Graag zouden we in de toekomst de opleiding 'Infra' willen gaan aanbieden. Die kans is nu gering in verband met de wet doelmatigheid. Ook zouden we graag een opleiding aanbieden binnen zorg en welzijn op niveau 3. We denken dat een behoorlijke groep leerlingen daarmee gebaat zou zijn.

3.3 Internationalisering

Algemeen

Het afgelopen jaar heeft de focus gelegen op nascholing door collega's in het buitenland, uitbreiding van het partnerschap met de school in Duitsland én voortzetting van de meer ingeburgerde internationale activiteiten, met name het bezoeken van de jaarlijkse conferenties voor leerlingen. Doel van de nascholing door collega's is het verhogen van de Engelse taalvaardigheid en het creëren en uitbreiden van internationale netwerken; wat betreft het partnerschap en de andere internationale activiteiten geldt dat deze meewerken aan het doel om alle leerlingen een internationale ervaring te geven in hun tijd op school. Belangrijkste ontwikkelpunt is het doordenken van de impact van de verschillende internationale ervaringen binnen het geheel van de school én het verankeren van de doelstellingen in het gewone curriculum.

Erasmus+-subsidie

De gelden uit de Erasmus+-subsidie komen volledig ten goede aan nascholing door collega's in het buitenland. De vakgroepen biologie, natuurkunde, scheikunde en Engels zullen in totaal met twintig collega's op nascholing gaan in het cursusjaar 2019-2020.

Toekomstige ontwikkelingen

Er loopt momenteel een nieuwe Erasmus+-aanvraag die gericht is op het duurzaam investeren in een partnerschap met de school in Duitsland, de Christliche Schule Hochrhein in Waldshut-Tiengen. Deze versterking en verdieping van de samenwerking is daarmee ook de belangrijkste nieuwe doelstelling voor 2020. Het gaat om het samenwerken op verschillende vlakken; meest belangrijke daarvan zijn burgerschap, mediawijsheid en duurzaamheid.

Het is de verwachting dat de verschillende buitenlandreizen alsook het bezoek aan verschillende internationale conferenties opnieuw zullen plaatsvinden.

Het komende jaar zal er een begin worden gemaakt met de koppeling van de activiteiten aan verschillende vakken, zodat de gewenste verankering in het curriculum ook daadwerkelijk gestalte krijgt.

3.4 Toetsing en examinering

Toetsing en examinering staat sinds een aantal jaren voluit in de belangstelling. Door een aantal incidenten (Maastricht, Amsterdam) heeft dit thema, zowel van de politiek, de inspectie als het onderwijsveld zelf volop aandacht gekregen. Op verzoek van de VO-raad heeft een externe commissie de gang van zaken in het VO onderzocht en is deze met een aantal aanbevelingen gekomen. Ook heeft de VO-raad een aantal checklists opgesteld aan de hand waarvan elke school de eigen praktijk kan toetsen; dat is op de Gomarus ook gebeurd.

De conclusie is dat het examenproces goed verloopt en er geen structurele tekortkomingen zijn gesignaleerd. Aan de hand van de aanbevelingen zijn wel een aantal puntjes op de 'i' gezet en is het advies om van het schoolexamen een meer afsluitend examen te maken, opgepakt.

Binnen de school functioneert een examencommissie, bestaande uit vier examensecretarissen en het CvB als voorzitter.

3.5 Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

Jaarlijks wordt aan de RvT verslag uitgebracht over het gevoerde beleid en de resultaten daarvan. Onderwijskundig gebeurt dit na afloop van het schooljaar (september/oktober). Wat betreft personeel en organisatie vindt de rapportage plaats in de maanden januari/februari. Dit gebeurt op basis van de in het strategisch beleidsplan geformuleerde doelen. In 2019 en begin 2020 is een eindrapportage over de afgelopen vier jaar gemaakt. Daaruit blijkt dat het overgrote deel van de doelen die gesteld zijn, ook zijn gerealiseerd. De meest in het oog springende punten zijn:

- Goede (excellente) onderwijsresultaten.
- Extra aandacht voor toerusting en vorming (incl. burgerschap).
- Nieuwe vestiging in Zaltbommel per 1-8-2018.
- Unilocatie in Gorinchem per 1-11-2019.
- Doorlopende leerlijn van vmbo naar mbo.
- Financieel gezonde organisatie.
- Blijvend aandachtspunt zijn de achterblijvende resultaten voor het vak Engels voor mavo en vmbo. Samenwerking met PO-scholen wordt geïntensiveerd om dit aan te pakken.

3.6 Toekomstige ontwikkelingen

De Gomarus heeft als doel blijvend kwalitatief goed onderwijs te verzorgen. Aandachtsgebieden voor de komende jaren zijn:

- De afstemming tussen de nevenvestiging (Zaltbommel) en de hoofdvestiging (Gorinchem).
- Meer aandacht voor Toerusting en Vorming en de identiteit van de school.
- Techniekonderwijs zowel binnen het vmbo als daarbuiten.
- Verbetering van Engels, met name binnen het vmbo door o.a. intensievere samenwerking met het primair onderwijs.

4. Leerlingenzorg

Algemeen

Het is onze missie om leerlingen goed onderwijs te geven en hen daarbij te ondersteunen voor zover dat de draagkracht van de school en de betrokken medewerkers niet te boven gaat. Daarvoor hebben we een breed spectrum aan voorzieningen. Ondanks de ondersteuning vanuit het team van de leerlingenzorg vraagt dit ‘passend onderwijs’ veel van de professionaliteit van docenten. Het evenwicht hierin is steeds onderwerp van gesprek.

4.1 Passend Onderwijs

Ook in 2019 hebben we weer hard gewerkt aan Passend Onderwijs. Daarmee willen we uitvoering geven aan de Wet Passend Onderwijs uit 2014, maar tegelijkertijd is het ook onze eigen missie om kwetsbare jongeren kansen te geven in een veilige omgeving. De zwaarste vorm van begeleiding die wij bieden, is de trajectklas, waar leerlingen buiten de reguliere klas onderwijs en begeleiding ontvangen. In de satellietklassen komen leerlingen een beperkt aantal uren per week voor begeleiding; voor de rest draaien zij mee in het reguliere lesrooster van een gewone klas. Een tussenvorm tussen de trajectklas en de satellietklas is de zgn. integratieklas. Die is in 2019 gestart als nieuwe vorm, met als doel een lage drempel te houden tot de reguliere lessen. Leerlingen die gebruikmaken van Passend Onderwijs worden systematisch besproken in het IZO/ZAT. Daarnaast zijn er nog de zorgsegmenten als: sova, begeleiding dyslexie, motorische remedial teaching, faalangstreductietraining e.d.

Vanuit visitaties van de Raad van Toezicht en het samenwerkingsverband RefSVO kan de conclusie worden getrokken dat Passend Onderwijs er goed voorstaat op onze school. Tegelijkertijd is het beeld dat de draagkracht van de betrokken collega's is bereikt. Het is de komende jaren dus vooral zaak om te consolideren en niet meer verder uit te breiden.

Naast Passend Onderwijs voeren we ook actief beleid op meerbegaafdheid. In de onderbouw zijn er de Shakespeareklassen (Gorinchem) en vwo+ (Zaltbommel). Middels allerhande projecten worden leerlingen extra uitgedaagd. Een verstrekte subsidie (via RefSVO) ter ondersteuning van meerbegaafde leerlingen wordt ingezet om systematisch te werken aan vooraf geformuleerde doelen als: onderpresteerders tegengaan en aandacht voor executieve- en onderzoeksvaardigheden. In de bovenbouw is er een scala aan mogelijkheden als: extra vakken, wetenschapskring, literatuurkring, debatgroep enz.

5. Personeelszaken

5.1 Algemeen

De jaren 2018 en 2019 stonden in het teken van het werken aan nieuwe en adequate huisvesting voor leerlingen en docenten. Dit heeft als consequentie gehad dat ook de personele bezetting op beide locaties moest worden geoptimaliseerd. Dat is op hoofdlijnen gelukt. De laatste jaren is er ook in onze regio sprake van een toenemende druk op de arbeidsmarkt. In 2019-2020 hebben we daar voor het eerst echt last van gehad. Een aantal vacatures konden niet worden ingevuld, waardoor we intern hebben moeten schuiven om ervoor te zorgen dat het overgrote deel van de lessen toch konden worden gegeven. Het lerarentekort binnen het VO staat nog steeds hoog op de agenda. Samen met de andere reformatische VO-scholen is er een project gestart om meer mensen te interesseren voor een baan in het onderwijs. Nieuw dit jaar was het project ‘uurtje voor de klas’ en ‘uurtje in de klas’. Daarbij konden geïnteresseerden voor een baan in het onderwijs een dagdeel een aantal lessen bezoeken en eventueel participeren in een les, om te kijken of een baan als docent of onderwijsassistent een optie is. De opkomst was nog niet erg hoog (vijf geïnteresseerden, van wie er twee overwogen om over te stappen). Dit project, onder de naam ‘En dan ben je leraar.nl’ wordt ook het komende jaar doorgezet, in samenwerking met de reformatische scholen voor PO en VO.

Voor het komende jaar zal de werving en selectie van nieuwe docenten een hoge prioriteit krijgen. Daarnaast proberen we op basis van de meerjarenpersoneelsplanning in te schatten waar op korte en middellange termijn vacatures zullen ontstaan, zodat we daar nu al op in kunnen spelen.

5.2 Bevoegdheid

Ook in 2019 is er hard gewerkt en hard gestudeerd. Er waren weer veel collega's die een (eerste) bevoegdheid hebben gehaald. Ook waren er die een hogere bevoegdheid behaalden. Sinds 2016 is de systematiek van het registreren van bevoegdheid grondig gewijzigd. We rapporteren niet meer in algemene zin, maar heel concreet welk percentage van de lessen bevoegd of onbevoegd wordt gegeven. Dit is dezelfde systematiek als die de overheid gebruikt in haar rapportages. Zie onderstaand overzicht:

	(oktober) 2018				(oktober) 2019			
	A	B	C	D	A	B	C	D
	bevoegd	onbevoegd	benoembaar	studie	bevoegd	onbevoegd	benoembaar	studie
godsdienst	81%	1%	18%	6%	80%	13%	7%	7%
maatschappijleer	60%	0%	40%	29%	25%	0%	75%	75%
Nederlands	93%	0%	7%	5%	94%	0%	6%	6%
Frans	34%	0%	66%	66%	32%	0%	68%	68%
Duits	84%	0%	16%	11%	94%	0%	6%	6%
Engels	65%	0%	35%	28%	57%	0%	43%	43%
aardrijkskunde	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
geschiedenis	78%	0%	22%	22%	72%	0%	28%	28%
ANW	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
biologie	74%	0%	26%	26%	96%	0%	4%	0%
wiskunde	61%	7%	32%	28%	61%	7%	32%	27%
natuur-scheikunde	62%	17%	22%	21%	74%	15%	11%	9%
informatica	88%	0%	13%	0%	88%	0%	13%	0%
economie	76%	14%	10%	10%	78%	6%	16%	16%
m&o	100%	0%	0%	0%	0%	64%	36%	36%
ckv	87%	0%	13%	13%	100%	0%	0%	0%
tekenen	100%	0%	0%	0%	69%	0%	31%	20%
muziek	96%	0%	4%	0%	95%	0%	5%	0%
bewegingsonderwijs	100%	0%	0%	0%	93%	0%	7%	7%
techniek	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
BWI	51%	0%	49%	49%	22%	0%	78%	78%
Z&W	61%	0%	39%	39%	66%	0%	34%	34%
E&O	75%	0%	25%	25%	72%	0%	28%	28%
totaal	76%	3%	21%	18%	73%	3%	24%	22%

Toelichting:

Kolom A: het percentage lessen dat bevoegd gegeven wordt.

Kolom B: het percentage lessen dat onbevoegd gegeven wordt.

Kolom C: het percentage lessen dat gegeven wordt door een docent die voldoet aan de criteria en een studie volgt om bevoegd te worden, maar nog geen bevoegdheid heeft (zie hieronder).

Kolom D: het percentage lessen waarbij gestudeerd wordt voor een bevoegdheid.

Rekenmethode: $A+B+C=100\%$ (door afrondingen kan dit iets afwijken).

Een startende docent mag twee jaar (met maximaal twee jaar verlenging) onbevoegd lesgeven (en is dus benoembaar). Wij stellen als school wel de voorwaarde dat er in die periode een studie wordt gevolgd, om bevoegd docent te worden voor het betreffende vak. Uit de tabel blijkt dat vrijwel alle onbevoegde docenten met een dergelijke studie bezig zijn. Een percentage van 100% bevoegd

docenten is vrijwel onhaalbaar. Er zijn altijd wel vacatures waar geen bevoegde docent voor te vinden is en waarvoor een startende docent wordt aangenomen, die dan uiteraard moet gaan studeren. Als we deze criteria van de overheid volgen, wordt maar 3% van de lessen gegeven door docenten die na de toegestane periode nog onbevoegd zijn.

Naast het studeren voor een bevoegdheid, werken we aan een continue proces van deskundigheidsbevordering. Deze deskundigheidsbevordering kan zowel individueel als in teamverband plaatsvinden. Ook in 2019 hebben we weer gebruikgemaakt van de zogenaamde Professionele Leergemeenschappen (PLG). De kern van een PLG is het samen werken aan een professionele cultuur, door ook van elkaar te leren – op alle niveaus! De inhoud en de onderwerpen waren verschillend, maar de doelstelling was hetzelfde. We kijken met voldoening terug op deze PLG's. We gaan hier overigens ook mee door.

5.3 Ontslagbeleid

Ook op onze school vinden er gedurende het schooljaar de nodige personele mutaties plaats. Er zijn altijd collega's die om hun moverende redenen besluiten de arbeidsovereenkomst met de Gomarus te beëindigen. Over het algemeen doet men dat niet eerder dan dat men zelf een andere betrekking heeft gevonden. Het komt ook voor dat een tijdelijk dienstverband niet wordt verlengd, of dat een vast dienstverband wordt opgezegd. Om in een vroegtijdig stadium hierop te kunnen participeren, maken we gebruik van een jaarlijkse gesprekscyclus. Indien er ondanks dit toch een moment van afscheid nemen komt, dan proberen we hier te allen tijde zeer zorgvuldig mee om te gaan. Zo wordt altijd gekeken of er de mogelijkheid is dat de medewerker op korte termijn in staat is elders aan het werk te komen. In voorkomende gevallen wordt overwogen een loopbaanbegeleiding aan te bieden om van werk naar werk te begeleiden. Op deze wijze proberen we te voorkomen, voor zover het mogelijk en reëel is, dat medewerkers (langdurig) in een uitkeringssituatie terechtkomen. Als er toch sprake is van een uitkeringssituatie, wordt er periodiek contact gelegd met de ex-collega om de situatie te bespreken en te bezien of er aan de wettelijke verplichtingen wordt voldaan.

5.4 Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim over 2019 was cumulatief 3,69%. Dat is vrijwel gelijk aan 2018 (3,64%). Landelijk was dit in 2018: 5,1% en tot en met kwartaal 3 van 2019: 4,1%.

5.5 Werkdruk

Het onderwerp werkdruk in het onderwijs heeft in de achterliggende jaren veel aandacht gekregen. Vanuit de cao voor het VO is voor het schooljaar 2019-2020 vijftig uur extra ontwikkeltijd vrijgemaakt voor de docenten (naar rato van de benoemingsomvang). In overleg met de PMR is gekozen om voor een periode te werken met een 40 minutenrooster, waardoor de docenten 's middags extra tijd hebben om te werken aan de kwaliteit van het onderwijs. Medio februari 2020 is deze proef

geëvalueerd. Ook tijdens de f-gesprekken wordt er door de teamleiders aandacht gegeven aan de individueel ervaren werkdruk.

6. Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg is een integraal onderdeel van de organisatie. De verantwoordelijkheid voor het leveren van kwaliteit ligt bij elke medewerker, maar daarnaast is wel een kwaliteitszorgsysteem nodig om te borgen dat het geleverde onderwijs en de diensten van een blijvend goed niveau zijn. Daarvoor hebben we een kwaliteitshandboek en –systeem waarin procedures zijn beschreven en ook wordt bewaakt dat deze worden uitgevoerd.

Landelijk worden door de leden van de netwerkgroep ‘Kwaliteit’ ervaringen uitgewisseld en visitaties en audits georganiseerd. Leden van de netwerkgroep zijn de kwaliteitscoördinatoren van de reformatische scholen.

In het verslagjaar is specifiek aandacht besteed aan de procedures m.b.t. de examens.

7. Bedrijfsvoering

7.1 Facilitaire zaken en huisvesting

Zaltbommel

In september 2018 is de nevenvestiging in Zaltbommel geopend. Er wordt nu inmiddels ruim anderhalf jaar lesgegeven. Het gebouw voldoet aan de verwachtingen. Het gebouw is geschikt voor 530 leerlingen. In 2018 zijn we gestart met 350 leerlingen. In 2019 waren dat er 450. Naar verwachting zullen we in 2020 doorgroeien richting de 500 leerlingen.

Gorinchem

In 2019 hebben we ons pand aan de Hoefslag uitgebreid met ca. 1.450 m² en hebben er interne verbouwingen plaatsgevonden. Bij de opstart van de bouw is er wat vertraging ontstaan, waardoor we niet per september, maar op 28 oktober de uitbreiding in gebruik konden nemen. Per die datum is de dependance aan de Lange Slagenstraat en de Neercasselstraat gesloten en per 25 november 2019 weer aan de gemeente Gorinchem overgedragen. De financiële afhandeling is te vinden in de financiële paragraaf van dit verslag.

Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van huisvesting

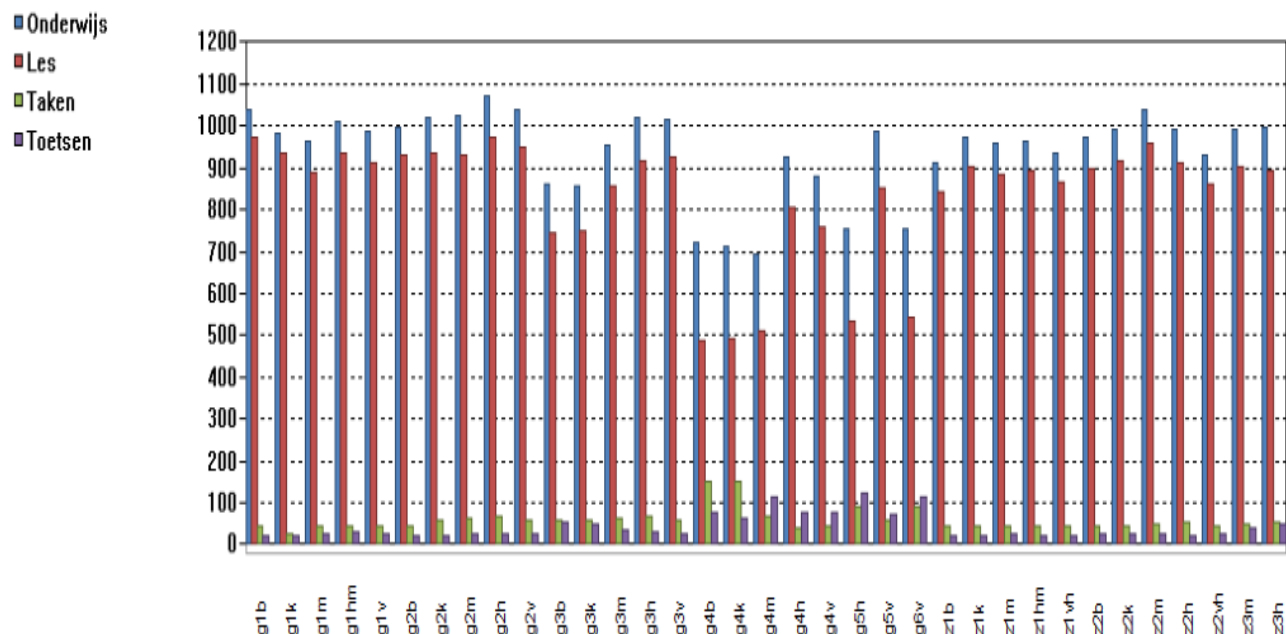
Met de ingebruikname van onze nevenvestiging in Zaltbommel en de uitbreiding in Gorinchem is onze huisvesting, bij de huidige prognoses, op orde. Wel zullen er plannen worden gemaakt om het bouwgedeelte uit het jaar 2000 duurzamer te maken. Te denken valt dan aan klimaatbeheersing en verbetering van de isolatie.

7.2 Duurzaamheid

Bij de bouw van onze school op locatie Zaltbommel, alsmede de recente aanbouw bij onze locatie te Gorinchem is volgens de huidige richtlijnen aandacht geweest voor duurzaamheid. Onze school is verder medeondertekenaar van het convenant DuurzaamDoen. Dit is een gezamenlijk initiatief van de reformatorische VO-scholen, alsmede het mbo Hoornbeeck. Op onze school geven we hier met name handen en voeten aan door te werken aan bewustwording onder leerlingen. Hiervoor is een duurzaamheidscommissie opgericht, met vertegenwoordigers uit alle teams. Er zijn per team projecten, activiteiten en themadagen, waar mogelijk in verbinding naar reguliere lessen en vakken. Uit elk team worden inzendingen gedaan voor een prijsvraag; tijdens een landelijke conferentie van DuurzaamDoen worden winnende inzendingen gepresenteerd. Verder waren er schoolbrede acties als: mokkendag en truiendag, ter besparing van respectievelijk papieren/plastic bekertjes en aardgas, maar ook om weer de bewustwording onder leerlingen en collega's te bevorderen

7.3 Onderwijstijd

De lessentabel, die jaarlijks wordt vastgesteld, is zo samengesteld dat we ruim voldoende onderwijstijd inplannen, zelfs meer dan strikt noodzakelijk is. Dit doen we om lesuitval vanwege ziekte en andere omstandigheden te kunnen opvangen. We hanteren daarbij de normen zoals die door de onderwijsinspectie worden gehanteerd. Het doel is dat leerlingen tijdens hun schoolloopbaan voldoende les krijgen, conform de eerder genoemde norm. Dit betekent dat, als we bij een of meerdere klassen in een jaar onder de norm zitten, dit tekort wordt gecompenseerd in de jaren ervoor of erna. Per saldo voldoen we aan de wettelijke normen voor de onderwijstijd (zie onderstaande grafiek).

7.3 ICT

Algemeen

Door het afstoten van de dependance hebben we gelijk een stuk netwerk afgesloten dat zorgde voor veel vragen. Er was daar onder andere nog geen dekkend wifi-netwerk. Dit gaf, met de vele laptops die in gebruik zijn, regelmatig problemen. Het is een verademing dat nu alles via de nieuwste wifitechnologie verloopt. We hebben met de nieuwe aanbouw meteen ook verschillende patchkasten herzien en voorzien van nieuwe switches. In 2020 staan nog een aantal switches op de planning, waarna de gehele netwerkinfrastructuur vernieuwd is.

In het afgelopen jaar is er één computerlokaal weg. Hiervoor in de plaats is een laptopkar gekomen. In totaal heeft de school nu 10 laptopkarren, met elk 32 laptops, in gebruik. In 2019 is ook het resterende deel van de personeelslaptops vervangen door nieuwe laptops.

Privacy

Rondom de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) hebben we een aantal zaken onder de loep genomen. Er zijn gesprekken geweest met de afdeling leerlingenzorg. Deze afdeling gaat goed met privacygevoelige zaken om. De ICT-afdeling heeft ervoor gezorgd dat ze vanaf 2019 beveiligd kunnen mailen naar externe adressen.

Aangezien het aantal camera's ten behoeve van cameratoezicht in 2020 zal toenemen, is er een privacytoets geweest van het complete cameratoezicht. Met name rondom het terugkijken van beelden zijn de eisen aangescherpt. Daarnaast zijn er nog een aantal veranderingen door te voeren; die zullen in 2020 gebeuren.

8. Financiële stand van zaken

Algemeen

Voor het jaar 2019 was in de begroting gerekend met een tekort €350.000. In de loop van het jaar werd al duidelijk dat het resultaat beter zou worden. De grootste meevaller kwam in december van de overheid in de vorm van een éénmalige vergoeding van €277.000. Hierdoor kunnen we uiteindelijk toch een resultaat van bijna €120.000 schrijven, in zwarte cijfers! Reden om dankbaar voor te zijn!

8.1 Toelichting op de resultaten ten opzichte van de begroting

Zoals gewoonlijk zijn er veel gebeurtenissen die van invloed zijn op het uiteindelijke resultaat. Het voert te ver om ze allemaal te noemen. Daarom beperken we ons hier tot de grootste verschillen. In hoofdstuk 'D Jaarrekening', onder model 'MB', staat een uitgebreidere toelichting.

- a) Een eenmalige vergoeding van de overheid van €277.000. Dit geld is bedoeld om de komende twee jaar te besteden.

- b) Er is geen indexatie ontvangen voor de materiële instandhouding en het boekenfonds. Dit was begroot op €35.000.
- c) Diverse bestaande subsidies zijn verhoogd en nieuwe subsidies zijn toegekend. In totaal voor een bedrag van ruim €300.000.
- d) De bijdrage van het Hoornbeek college is circa €80.000 hoger dan begroot.
- e) De formatie over het jaar is 3,6 fte hoger dan begroot, waardoor de salariskosten ruim €215.000 hoger uitkomen.
- f) Doordat in april en in augustus een aantal beginnende docenten werden benoemd, is er een voordeel op het gemiddeld salaris van circa €70.000.
- g) Van de overheid is in de personele vergoeding een bedrag ontvangen voor compensatie van de gestegen salarissen. Daar er in 2019 geen nieuwe CAO is afgesloten houden we daar €90.000 aan over.
- h) Vanuit de personele voorzieningen valt een bedrag vrij van €75.000. Dit betreft diverse mutaties voor de WGA en de WW.
- i) De huisvestingskosten zijn bijna €90.000 hoger, voornamelijk door de bouw in Gorinchem die later werd opgeleverd dan in eerste instantie was gepland.
- j) Hogere materiële kosten van €130.000, waarvan een groot gedeelte uitgaven zijn in verband met ontvangen subsidie gelden (€55.000). Verder betreft het hogere kosten voor Repro, Examenkosten, Toerusting en Vorming, MR, en RvT.

De punt a, g en i hebben een incidenteel karakter; de punten d, e en f een meer blijvend karakter; de punten b, c, h en j zijn een mix tussen die twee.

8.2 Subsidies

Ook het afgelopen jaar zijn weer diverse subsidies ontvangen. Dit laat een nogal wisselend beeld zien over de jaren heen.

- a) Een lang lopende subsidie die voor onze school van belang is, is de zogenaamde lerarenbeurs. Hierdoor is het mogelijk om (beginnende) docenten studie-uren toe te kennen in hun normjaartaak. De hoogte van de subsidie is vaak afhankelijk van het aantal (beginnende) docenten dat een eerste of tweede studie begint.
- b) In het afgelopen jaar ontvingen we opnieuw subsidie om de doorstroom van leerlingen vanuit de mavo naar de havo en/of het mbo te verbeteren. Dit geld wordt ingezet voor extra huiswerkbegeleiding en het inzetten van buddy's, waarbij leerlingen op een individuele wijze worden geholpen om dat stapje extra te zetten dat nodig is om de doorstroming naar het vervolgonderwijs te verbeteren.
- c) Opnieuw hebben we in 2019 subsidie ontvangen in het kader van internationalisering van Erasmus+. De uitgaven hiervoor zullen voornamelijk in 2020 plaatsvinden in de vorm van internationale nascholing. Zie ook [3.3](#).
- d) Vanuit het Reformatorisch Samenwerkings Verband (Passend Onderwijs) wordt vier jaar lang een subsidie ontvangen voor hoogbegaafdheid. Het doel hiervan is om extra ondersteuning te kunnen geven aan leerlingen die meer- en/of hoogbegaafd zijn. Zie ook [4.1](#).
- e) Er zijn opnieuw subsidies ontvangen voor zijinstromers ¹⁾.
- f) Er is een tweede subsidie aangevraagd en ontvangen voor een betere doorstroming van het PO naar het VO. Hierbij richten we ons met name op het vak Engels. We hebben de samenwerking met drie basisscholen uitgebreid naar vijf scholen. Wij ondersteunen hen met deze subsidiegelden, zodat Engels meer en beter aandacht krijgt ¹⁾.
- g) Er is subsidie ontvangen voor 'versterking van het techniekonderwijs'. In 2019 is hiervoor het aantal docenten/instructeurs uitgebreid. Het komende jaar zal een forse investering gedaan worden om het werkklimaat op de bouwafdeling te verbeteren. Zie ook [3.1](#) ¹⁾.
- h) Ook de komende jaren zullen we gelden blijven ontvangen om het vak techniek aantrekkelijker te maken voor de leerlingen. Samen met de regio is hiervoor een plan opgesteld, waarbij collega school "Het Gilde" penvoerder is. Ook hierbij is onze inzet om meer handen voor de klas te krijgen. Daarnaast zullen er ook activiteiten worden ontplooid om op 'onze' basisscholen het vak techniek te stimuleren. Onze bijdrage voor dit plan ontvangen we achteraf op declaratiebasis.

1) Deze subsidies worden bij binnenkomst verwerkt als 'vooruit ontvangen subsidies OCW/EZ' (2.4.10.2). Zijn er kosten die betrekking hebben op deze onderwerpen, dan vallen deze bedragen vrij onder 'overige subsidies OCW/EZ' (3.1.2.x), of worden in mindering gebracht op gedane investeringen.

8.3 Zaltbommel

In de gemeente Zaltbommel is het principe van 'doordecentralisatie van het onderwijs' toegepast. Onderdeel van bovenstaande investering was het bouwen van een 'Bijna Energie Neutraal Gebouw'. De gemeente Zaltbommel heeft hier tweederdegedeelte aan bijgedragen. De geldlening voor de financiering is reeds in 2017 afgesloten, daar dit gunstiger was voor de hoogte van de rente. De vergoeding van de gemeente Zaltbommel is gestart in januari 2019. Onderstaand overzicht geeft enig inzicht in de financiën van deze doordecentralisatie. Wat hieraan wel gelinkt moet worden, is dat het energieverbruik substantieel lager is, dan het zou zijn in een vergelijkbare situatie waarbij niet in 'BENG' zou zijn geïnvesteerd.

	Kosten		Vergoeding			Kosten		Vergoeding		
Jaar	Geldlening	Afschrijving	Gemeente	Verschil	Jaar	Geldlening	Afschrijving	Gemeente	Verschil	
2017	-86.333	0	0	-86.333	2038	-86.341	-165.023	234.685	-16.680	
2018	-146.571	-68.582	0	-215.153	2039	-82.658	-165.023	234.685	-12.997	
2019	-144.092	-165.201	234.685	-74.608	2040	-78.901	-165.023	234.685	-9.240	
2020	-141.563	-165.023	234.685	-71.902	2041	-75.069	-165.023	234.685	-5.407	
2021	-138.984	-165.023	234.685	-69.323	2042	-71.160	-165.023	234.685	-1.499	
2022	-136.354	-165.023	234.685	-66.693	2043	-67.173	-165.023	234.685	2.489	
2023	-133.671	-165.023	234.685	-64.009	2044	-63.106	-165.023	234.685	6.555	
2024	-130.934	-165.023	234.685	-61.273	2045	-58.958	-165.023	234.685	10.703	
2025	-128.142	-165.023	234.685	-58.481	2046	-54.727	-165.023	234.685	14.935	
2026	-125.295	-165.023	234.685	-55.634	2047	-50.411	-165.023	234.685	19.250	
2027	-122.391	-165.023	234.685	-52.729	2048	-46.009	-165.023	234.685	23.652	
2028	-119.428	-165.023	234.685	-49.767	2049	-41.519	-165.023	234.685	28.142	
2029	-116.406	-165.023	234.685	-46.745	2050	-36.939	-165.023	234.685	32.722	
2030	-113.324	-165.023	234.685	-43.663	2051	-32.268	-165.023	234.685	37.394	
2031	-110.181	-165.023	234.685	-40.519	2052	-27.503	-165.023	234.685	42.159	
2032	-106.974	-165.023	234.685	-37.313	2053	-22.643	-165.023	234.685	47.019	
2033	-103.703	-165.023	234.685	-34.042	2054	-17.685	-165.023	234.685	51.976	
2034	-100.367	-165.023	234.685	-30.706	2055	-12.629	-165.023	234.685	57.033	
2035	-96.964	-165.023	234.685	-27.303	2056	-7.471	-165.023	234.685	62.190	
2036	-93.493	-165.023	234.685	-23.832	2057	-2.210	-165.023	234.685	67.451	
2037	-89.953	-165.023	234.685	-20.291	2058	0	-96.264	234.685	138.421	

De eerste jaren zijn de kosten hoger dan de vergoeding van de gemeente. Daar de rentekosten steeds lager worden, zullen op zekeren moment de vergoedingen hoger zijn dan de kosten.

8.4 Uitbreiding aan de Hoefslag in Gorinchem

De uitbreiding aan de Hoefslag is inmiddels afgerond. Het traject is door onvoorziene omstandigheden enkele maanden uitgelopen. Over het algemeen zijn we tevreden met de wijze waarop het geheel konden worden afgerond. Er was een bijzondere goede samenwerking met Burgland, ElektroService en KlimaatService. Helaas viel de aanbesteding hoger uit dan geraamd en waren er ook nog een aantal bijkomende kosten. Deze bijkomende kosten waren extra investeringen om de kwaliteit van de nieuwbouw te verhogen.

Hieronder is een korte samenvatting van de prognose en de realisatie:

<u>Prognose verbouwing</u>	<u>Investering</u>	<u>Afschrijf- termijn (jr)</u>	<u>Jaarlijkse afschrijving</u>	<u>MOP</u>	<u>Overige</u>
a) Kosten van de uitbreiding 1)	€ 1.600.000	30	€ 53.333	€ 0	Bijdrage Gem. Gorinchem €2.000.000
b) Luchtbehandeling	€ 0	0	€ 0	€ 12.000	Investering is opgenomen onder a)
c) Aanpassing van het plein	€ 0	0	€ 0	€ 400.000	
d) Plaatsen van Lockers	€ 220.000	15	€ 14.667	€ 0	Inventaris Gorinchem
e) Overige inventariskosten	€ 160.000	15	€ 10.667	€ 0	Met name inrichting lokalen
f) Beschikbaar vanuit 1e inrichting	-€ 63.000	15	-€ 4.200	€ 0	
Totaal	€ 1.917.000		€ 74.467		

<u>Realisatie verbouwing</u>	<u>Investering</u>	<u>Afschrijf- termijn (jr)</u>	<u>Jaarlijkse afschrijving</u>	<u>MOP</u>	<u>Overige</u>
a) Kosten van de uitbreiding 1) Vrijval vanuit de MOP	€ 2.030.985 -€ 168.825	30	€ 67.700 -€ 5.628	€ 0 € 168.825	Bijdrage Gem. Gorinchem €2.000.000 Entreedeuuren, vloerafwerking, dakbedekking
b) Luchtbehandeling	€ 0	0	€ 0	€ 12.000	Investering is opgenomen onder a)
c) Aanpassing van het plein	€ 0	0	€ 0	€ 350.000	Grootste gedeelte is gerealiseerd. Het achterplein is gepland voor 2020
d) Plaatsen van Lockers	€ 217.000	15	€ 14.467	€ 0	Inventaris Gorinchem
e) Overige inventariskosten	€ 160.000	15	€ 10.667	€ 0	Met name inrichting lokalen
f) Beschikbaar vanuit 1e inrichting	-€ 63.000	15	-€ 4.200	€ 0	
Totaal	€ 2.176.160		€ 83.005		

1) Dit is alleen onze eigen bijdrage.

8.5 Overige ontwikkelingen

Mbo

Vanaf het schooljaar 2016-2017 wordt er op onze school, onder de vlag van het Hoornbeek College, ook mbo gegeven. Waar nodig worden onze docenten hiervoor ingezet. De kosten van deze docenten worden één op één doorberekend aan het Hoornbeek College. In tegenstelling tot het VO is het voor het mbo niet de taak van de gemeente om voor onderwijshuisvesting te zorgen, maar is het de verantwoordelijkheid van de school zelf. Hiervoor ontvangt ze 'huisvestingsmiddelen'. Wij krijgen van het Hoornbeek College een vast bedrag per mbo-leerling voor de materiële instandhouding, waarvan een gedeelte is bestemd voor huisvesting.

Funciemix

Om het imago van het leraarschap te verbeteren en de relatieve achterstand ten opzichte van het bedrijfsleven te verkleinen, is in 2008 door de overheid een meerjarig initiatief ontplooid om een groot aantal docenten een hogere functie te geven. Er zijn streefcijfers opgesteld waaraan een school moet voldoen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen scholen in de Randstad en scholen daarbuiten. Daar onze school in Gorinchem nog juist binnen de Randstadregio ligt, zijn de doelen hoger dan voor scholen buiten deze regio. Hiervoor wordt ook meer geld ontvangen. In 2014 is een tool ter beschikking gekomen, waarmee de scholen kunnen berekenen in hoeverre de ontvangen en toegezegde gelden voldoende zijn om de doelen te behalen. Onze school komt uit op een haalbaarheidspercentage van circa 61%. Dat wil zeggen dat de toegezegde middelen slechts 61% van de uitgaven zullen dekken. Vandaar dat volgens de regels een aanpassing van de doelstelling heeft plaatsgevonden naar 61%. Tot en met 2014 ontvingen we meer geld voor de funciemix dan er uitgaven waren. Dit overschot werd verantwoord onder de post kortlopende schulden. Jaarlijks wordt bekeken wat de uitgaven zijn voor de funciemix. Eenzelfde bedrag valt vervolgens vrij vanuit deze schuld en wordt verantwoord als baten. Vanaf 2015 zijn de uitgaven hoger dan de inkomsten, zodat het saldo in de loop van de jaren weer wordt afgebouwd. Wel moet hierbij worden opgemerkt dat Zaltbommel niet in de Randstadregio valt. Het gevolg daarvan is dat vanaf januari 2019 de inkomsten op lange termijn circa €75.000 lager zullen uitvallen, waardoor de voorziening sneller zal zijn uitgeput.

Prestatiebox

De 'prestatiebox' is een initiatief van de overheid om de kwaliteit van het onderwijs zichtbaar te verhogen. Daarvoor bestaat vanaf 2012 de regeling 'Actieplannen beter presteren en Leraar 2020 – een krachtig beroep!'. Deze regeling wordt ook wel genoemd 'Regeling Prestatiebox Voortgezet Onderwijs'. Hiervoor zijn extra gelden beschikbaar gesteld. Echter, tegelijkertijd legt de overheid vast wat zij daarvoor terug wil zien. Deze doelen zijn getoetst aan ons Strategisch beleidsplan. Hieruit blijkt dat deze parallel lopen aan elkaar, zodat nauwelijks aanpassing van het reeds uitgestippelde beleid nodig is.

Hieronder volgen de gebieden waar onze school extra aandacht aan besteedt.

- Leerlingen behalen goede prestaties op de kernvakken én worden breed gevormd:
  - hier wordt met name op Engels ingezet. Leerlingen komen gemiddeld twee niveaus (CVS) lager dan het landelijk gemiddelde vanuit de basisschool binnen. Er wordt extra aandacht aan gegeven door het aantal lessen uit te breiden. Daarnaast namen we deel aan een lectoraat Engels. Dit lectoraat is inmiddels opgevolgd door een Kenniskring.
- Opbrengstgericht werken. De plannen hierbij zijn:
  - structureel de opbrengsten blijven volgen;
  - extra examentrainingen (laten) geven;
  - extra lessen geven;
  - invoeren van nieuwe genormeerde toetsen;
  - cursussen/opleiden docenten;
  - schoolleiders professionaliseren.
- Omgaan met verschillen:
  - invoeren van plusklassen;
  - toekennen taakuren voor LD-docent in verband met differentiatie;
  - Toekennen taakuren voor LD-docent didactiek.
- Ambitieuze leercultuur:
  - nieuwe maatwerktrajecten starten;
  - opvolgen van de pilot projectklas in mavo 2;
  - vwo+-programma (vwo-top) (verder) uitrollen, ook naar de bovenbouw.
- Goed HRM-beleid:
  - bestaande personeelsdossiers reorganiseren en digitaliseren;

- uitbreiden opvolgingsproces van functioneringsgesprekken;
- vergroting van de zelfreflectie: niet sparen, maar sparren;
- stimuleren van het volgen van deskundigheidsbevordering, o.a. door het volgen van de PLG's;
- stimuleren om meerdere en/of hogere bevoegdheden te halen;
- verbeteren tevredenheid van beginnende docenten;
- Verbeteren begeleiding startende docenten en duale studenten.

8.6 De financiële positie

De financiële kengetallen (ratio's) zijn bedoeld als indicator voor hoe de school ervoor staat en om eenvoudig te kunnen vergelijken met andere scholen. In het sectorgemiddelde is geen rekening gehouden met doordecentralisatie. Vergelijking van onze kengetallen met landelijke cijfers is in een aantal gevallen dan ook minder relevant.

Financiële kengetallen

	<u>Signaleringsgrens</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2018 sector gemiddelde</u>
Solvabiliteit 1	-	15%	14%	47%
Solvabiliteit 2	< 30%	30%	31%	62%
Liquiditeit	< 0,75	1,1	2,0	1,9
Rentabiliteit	3 jaar < 0%	0,7%	-2,4%	1,0%
Weerstandsvermogen		12,0%	12,2%	23%
Kapitalisatiefactor	> 35%	33%	48%	34%

Solvabiliteit 1

Het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

Solvabiliteit 2

Het eigen vermogen en de voorzieningen als percentage van het balanstotaal.

Liquiditeit (Current ratio)

De vlottende activa in verhouding tot de kortlopende schulden.

Rentabiliteit

De verhouding tussen het resultaat en de totale inkomsten.

Weerstandvermogen

Het eigen vermogen in verhouding tot de totale inkomsten.

Kapitalisatiefactor

Totaal kapitaal (excl. gebouwen en terreinen) in verhouding tot de totale inkomsten.

Solvabiliteit

Daar het balans totaal is toegenomen met het gebouw in Zaltbommel, is deze ratio niet meer vergelijkbaar met het landelijk cijfer.

Liquiditeit

Door dit cijfer wordt getoond in hoeverre een organisatie aan zijn korte termijn verplichtingen kan voldoen.

Rentabiliteit

In dit cijfer wordt de winstgevendheid uitgedrukt. De overheid ziet hier graag een marge van 0-5% en wordt ongerust als het kengetal meer dan drie jaar negatief is. Het hangt echter sterk af van de uitgangspositie om vast te stellen wat het streefpercentage moet zijn.

Weerstandvermogen

Een belangrijk kengetal betreft het weerstandvermogen. Dit is het vermogen dat beschikbaar moet zijn om de risico's die de school loopt op te kunnen vangen. Daar de baten fors zijn toegenomen, is dit cijfer, ondanks het positieve resultaat toch licht gedaald.

Kapitalisatiefactor

Dit is de factor geïntroduceerd door de commissie Don een aantal jaren geleden. In de praktijk wordt hier nauwelijks meer naar gekeken.

Analyse van de kasstromen

In 2019 zijn de liquiditeiten verder afgenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitbreiding aan de Hoefslag. Naast de gemeente Gorinchem hebben we daar als Gomarus zelf ook fors geïnvesteerd.

Treasury management

In 2016 is de nieuwe 'Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938 (6670), houdende regels voor onderwijsinstellingen omtrent het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016)' uitgekomen. Het treasury statuut van de Gomarus is in het najaar van 2016 hierop aangepast. In de dagelijkse praktijk wordt hier uitvoering aan gegeven door de overtollige gelden te plaatsen op 'risicomijdende' (spaar)rekeningen. Ook de onder 8.3 genoemde lening is afgesloten in lijn met dit statuut. Overigens is voor deze lening een garantie afgegeven door de gemeente Zaltbommel.

8.7 Bestemming resultaat

Het resultaat over 2019 is toegevoegd aan de algemene reserve. Deze reserve is vooral bedoeld om een voldoende groot weerstandvermogen achter de hand te hebben en eventuele eigen bijdragen voor de bouwactiviteiten te kunnen betalen.

9. School en omgeving

9.1 Vermelding van samenwerkingsverbanden en verbonden partijen incl. ontwikkelingen

De Gomarus participeert in de onderstaande samenwerkingsverbanden:

- De reformatorische VO- en mbo-scholen in Nederland. Samenwerking op het gebied van methodeontwikkeling, kwaliteitszorg, identiteit, personeelsbeleid etc. Soms worden met deze scholen of een deel ervan gezamenlijke aanbestedingen uitgezet.
- Het reformatorisch samenwerkingsverband voor leerlingenzorg. Passend Onderwijs is geïmplementeerd.
- Samenwerking met vmbo-scholen in de regio m.b.t. sterk techniekonderwijs (STO).
- Het Gorinchems besturenoverleg. Op bestuurlijk niveau overleg over ontwikkelingen in de regio m.b.t. het onderwijs. Vanuit dit overleg worden er ook afspraken met de gemeente gemaakt o.a. over huisvesting.
- In het RPO is het onderwijsaanbod voor de regio vastgelegd. Dit wordt elke vijf jaar geactualiseerd, of zoveel eerder als nodig is.
- Daarnaast is het bestuur van de Gomarus lid van de VO-raad (brancheorganisatie) en de VGS (Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs).

9.2 Wijze waarop horizontale verantwoording wordt ingevuld

Primaire belanghebbenden van de Gomarus zijn de ouders. De Gomarus heeft een schoolvereniging van ouders en andere betrokkenen met ongeveer zeshonderd leden. Deze worden via de verenigingsstructuur betrokken bij het schoolgebeuren. Tevens is er een scala aan ouderavonden en thema-avonden voor en met ouders. Ruim tachtig kerkenraden in het voedingsgebied van de Gomarus worden jaarlijks uitgenodigd voor een bezinningsavond met betrekking tot een onderwijs- en identiteitsgerelateerd thema. Daarnaast worden vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven betrokken bij beroepsoriëntatie en voorlichting aan leerlingen. In het kader van stagebedrijven zijn er veel bilaterale contacten tussen de school en het bedrijfsleven, waarbij rekening wordt gehouden met wensen vanuit het bedrijfsleven. Ook met het lokale bestuur en de maatschappelijke instellingen is er periodiek overleg en afstemming.

B Continuïteitsparagraaf

1. Algemeen

Proces van begroten

Om de continuïteit op de langere termijn te borgen, zijn we al vele jaren gewend een begroting en een meerjarenraming op te stellen. Dit betreft altijd het komende jaar tot in detail (begroting) en de volgende vier jaren op hoofdlijnen (raming). Om tot deze begroting/meerjarenraming te komen, wordt altijd eerst gekeken naar de leerlingenprognose voor de komende jaren. Deze leerlingenprognose wordt gebruikt om zowel de verwachte inkomsten als de benodigde formatie te berekenen. Deze formatie bepaalt uiteindelijk de hoogte van de salariskosten, die vaak 80% van de totale uitgaven zijn. Ten slotte worden ook de overige inkomsten en uitgaven berekend. Dit gebeurt op basis van het afgelopen jaar, het lopende jaar, aangevuld met bekende wijzigingen in de toekomst. In de toelichting die wordt geschreven bij het begrotingsdocument wordt aangegeven wat de uitgangspunten en de randvoorwaarden zijn, die hebben geleid tot de desbetreffende begroting.

Begroting/meerjarenraming 2020 – 2024

Tijdens het opstellen van de begroting voor het jaar 2020 zijn we uitgegaan van een tekort €200.000. Eind 2019 is er éénmalig een bedrag €277.000 van de overheid ontvangen met de bedoeling deze in de jaren 2020 en 2021 uit te geven. Hierdoor is het de verwachting dat het tekort hoger uit zal komen dan de bovengenoemde €200.000. De wijze van besteding zal met actieve betrokkenheid van het onderwijzend personeel plaatsvinden. Hierbij moet gedacht worden aan: ontwikkeltijd; werkdrukverlichting; begeleiding van startende leraren; begeleiding van zij-instromers; onderwijsinnovatie; of maatregelen arbeidsmarkt vraagstukken (aldus de VO-raad in zijn schrijven van 2 december 2019).

De meerjarenraming laat ook de daaropvolgende jaren tekorten zien. Deze resultaten zijn onder andere toe te schrijven aan de nieuwe huisvestingssituatie, de toenemende kosten van de leerlingenzorg, en de korting op de LWOO leerlingen (via Passend Onderwijs). Ook is in de meerjarenraming rekening gehouden met de zogenaamde 'vereenvoudiging van de bekostiging', waardoor we vanaf 2021 elk jaar €36.000 minder ontvangen van de overheid, oplopend tot €180.000. Als laatste zien we al enkele jaren een dalende trend in de leerlingenprognoses.

Uiteraard kan het niet de bedoeling zijn om een hele reeks van jaren rode cijfers te schrijven. Daarom is in het begrotingsdocument reeds aangegeven om te kijken wat de mogelijkheden zijn om de lessentabel in zijn algemeenheid te verlagen en meer maatwerk te bieden. Het is de verwachting dat we op deze wijze de kosten kunnen verlagen. Dit vraagt een goede doordenking, zowel qua rooster, organisatorisch maar ook onderwijskundig. Daar het weerstandsvermogen op dit moment hoger is dan onze norm, is er ook geen noodzaak om per direct te moeten invoeren.

In het algemeen kan worden gesteld dat de meerjarenraming opgesteld wordt zonder rekening te houden met de inflatie. Allereerst zien we al een aantal jaren dat de inflatie vrij laag is; anderzijds is de verwachting dat de inflatie aan de kostenkant zal worden gecompenseerd door een inflatiecorrectie aan de inkomstenkant. Al moet wel worden bedacht dat dit geen automatisme meer is.

Voor een meer gedetailleerde uitwerking van de begroting/meerjarenraming verwijzen wij naar ons document 'Begroting 2020; Meerjarenraming 2021-2024'.

De begroting/meerjarenraming cijfers**A1 Kengetallen**

Kengetal (stand 31/12)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personele bezetting in FTE						
- Management/directie *	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
- Onderwijzend personeel	151,3	152,6	154,4	155,1	156,5	155,5
- Overige medewerkers	24,3	24,9	25,3	25,3	25,3	25,3
Totaal	181,3	183,2	185,4	186,1	187,5	186,5
Leerlingenaantal	1791	1809	1839	1851	1874	1858
* Dit is inclusief het CvB (1,0 fte) en het secretariaat (1,9 fte)						

Om te komen tot de prognose van de leerlingen wordt gebruikgemaakt van de bekende populatie op de basisscholen waarvan wij historisch gezien de meeste leerlingen betrekken. Op basis van de instroom van de laatste drie jaren berekenen we wat ons aandeel van die leerlingen zal zijn. De personele bezetting van management, directie en overige medewerkers is op korte termijn niet afhankelijk van het leerlingenaantal – in tegenstelling tot het onderwijzend personeel. Hoewel uiteraard niet één op één, toch is de relatie tussen het leerlingenaantal en het aantal docenten vrij hoog. Daarnaast wordt gekeken of er binnen de organisatie uren nodig zijn voor bepaalde projecten of dat er projecten beëindigd kunnen worden, zodat de uren weer vrijvallen.

A2 Balans 2019 - 2024

1	Activa	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
	<u>Vaste activa</u>						
1.1	Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
1.2	Materiële vaste activa	11.120.854	10.788.884	10.495.277	10.372.748	10.061.383	9.682.952
1.3	Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
	Totaal vaste activa	11.120.854	10.788.884	10.495.277	10.372.748	10.061.383	9.682.952
	<u>Vlottende activa</u>						
1.4	Voorraden	0	0	0	0	0	0
1.5	Vorderingen	209.912	109.912	109.912	109.912	109.912	109.912
1.6	Effecten	0	0	0	0	0	0
1.7	Liquide middelen	2.689.161	2.423.131	2.612.738	2.344.267	2.255.632	2.171.063
	Totaal vlottende activa	2.899.073	2.533.043	2.722.650	2.454.179	2.365.544	2.280.975
	Totaal activa	14.019.927	13.321.927	13.217.927	12.826.927	12.426.927	11.963.927
2	Passiva	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen	2.090.826	1.890.826	1.681.826	1.436.826	1.096.826	779.826
2.2	Voorzieningen	2.123.621	1.781.621	2.069.621	2.110.621	2.248.621	2.310.621
2.3	Langlopende schulden	7.152.524	7.126.524	7.076.524	7.024.524	6.964.524	6.897.524
2.4	Kortlopende schulden	2.652.956	2.522.956	2.389.956	2.254.956	2.116.956	1.975.956
	Totaal passiva	14.019.927	13.321.927	13.217.927	12.826.927	12.426.927	11.963.927

Toelichting bij post: Materiële vaste activa

De prognose hiervan is gebaseerd op de investeringsbegroting zoals die is vastgesteld in de begroting/meerjarenraming.

Toelichting bij post: Vorderingen

Eind 2019 staat er vordering op de gemeente Gorinchem van €100.000. Dit betreft de laatste termijn van de bijdrage aan de uitbreiding.

Toelichting bij post: Liquide middelen

Deze zal licht dalen vanwege de negatieve exploitatie resultaten in de meerjarenraming.

Toelichting bij post: Eigen vermogen

De exploitatieresultaten worden in de betreffende jaren toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. Het eigen vermogen is op dit moment groter dan het gewenste minimale weerstandsvermogen van €1.100.000. Daar de komende jaren een daling wordt gezien tot onder het minimaal gewenst vermogen zijn ombuigingen noodzakelijk.

Toelichting bij post: Voorzieningen

Voor het jaar 2020 zijn nog forse uitgaven voorzien in het meerjarenonderhoud (vervangen uitvalschermen, vervangen diverse vloerbedekkingen). Daarna is een zekere stabilisatie te zien. Op het moment dat het onderhoud van de uitbreiding in kaart is gebracht zal de samenhang van de diverse plannen bekeken worden. Mogelijk heeft dit een wijziging van de jaarlijkse dotatie tot gevolg. Wat wel de komende jaren de aandacht zal vragen is de vernieuwing van de luchtbehandeling in het gebouw 2000! Daarnaast speelt de discussie of de wijze van doteren aan de voorziening aangepast moet worden. We wachten hierbij op een uitspraak van de commissie die hier onderzoek naar verricht.

Toelichting bij post: Langlopende schulden

Dit betreft de lening met de BNG. Deze lening wordt over een periode van veertig jaar annuïtair afgelost. Zie ook [8.3](#).

Toelichting bij post: Kortlopende schulden

Deze zal de komende jaren lager worden doordat per saldo meer geld uit het fonds voor de functiemix zal worden betaald dan er binnenkomt. Zie ook [8.5](#).

A2 Staat van baten en lasten 2019-2024

Baten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
3.1	Rijksbijdragen	16.154.981	16.356.000	16.547.000	16.749.000	16.856.000	17.008.000
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	283.584	285.000	277.000	273.000	273.000	273.000
3.5	Overige baten	<u>952.756</u>	<u>948.000</u>	<u>940.000</u>	<u>940.000</u>	<u>940.000</u>	<u>940.000</u>
Totaal baten		17.391.321	17.589.000	17.764.000	17.962.000	18.069.000	18.221.000
Lasten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
4.1	Personeelslasten	13.864.754	14.426.000	14.577.000	14.785.000	14.963.000	15.070.000
4.2	Afschrijvingen	957.373	1.067.000	1.083.000	1.092.000	1.099.000	1.104.000
4.3	Huisvestingslasten	1.043.164	917.000	917.000	917.000	917.000	917.000
4.4	Overige lasten	<u>1.266.586</u>	<u>1.239.000</u>	<u>1.259.000</u>	<u>1.279.000</u>	<u>1.299.000</u>	<u>1.319.000</u>
Totaal lasten		17.131.877	17.649.000	17.836.000	18.073.000	18.278.000	18.410.000
Saldo baten en lasten		259.444	-60.000	-72.000	-111.000	-209.000	-189.000
5.1	Financiële baten	3.770	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
5.5	Financiële lasten	-144.092	-142.000	-139.000	-136.000	-133.000	-130.000
Totaal resultaat		<u>119.122</u>	<u>-200.000</u>	<u>-209.000</u>	<u>-245.000</u>	<u>-340.000</u>	<u>-317.000</u>

Toelichting bij post: Rijksbijdragen

De Rijksbijdragen zijn berekend met behulp van de leerlingenprognose. Daarnaast is rekening gehouden met de bekende gegevens van subsidies en dergelijke.

Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Vanaf 2019 ontvangen we van de gemeente Zaltbommel de bedragen voor de huisvesting in Zaltbommel.

Toelichting bij post: Overige baten

Deze baten fluctueren over de jaren heen, omdat er regelmatig (nieuwe) subsidies binnenkomen, of bestaande vervallen. Niet altijd is er een direct relatie met de kosten. In de meerjarenraming hebben we het gemiddelde van de afgelopen 3 jaren doorgetrokken naar de toekomst.

Toelichting bij post: Personeelslasten

Deze post wordt berekend op basis van het formatieplan en de lopende cao. Vervolgens wordt in elk jaar de periodiek van augustus toegevoegd. Daarnaast wordt gekeken naar de meer incidentele vormen van belonen als overuren, kosten van de functiemix, toe- of afname van taakuren enz., om zo tot een totaalbedrag van deze kosten te komen.

Toelichting bij post: Afschrijvingen

Deze wordt berekend op basis van de investeringsbegroting. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de eigen bijdrage voor de verbouwing aan de Hoefslag. Daarnaast zien we een toename van de investeringen in ICT-middelen en de toenemende vraag naar digitale leermiddelen.

Toelichting bij post: Huisvestingslasten

Vanwege de nieuwbouw en verbouw liggen deze 2019 hoger dan in de volgende jaren. We verwachten dat zij na 2019 zullen stabiliseren.

Toelichting bij post: Overige lasten

In 2019 waren er hogere overige lasten in verband met uitgaven voor projecten waarvoor subsidie werd ontvangen (doorstroom PO-VO, e.a.).

Toelichting bij post: Financiële baten en lasten

Hier zien we voornamelijk de kosten van de geldlening. De rentekosten worden door de jaren heen lager vanwege het annuïtaire karakter van deze lening. Ook zijn er, zij het geringe, rente-inkomsten van de bedragen die bij de bank zijn weggezet.

2. Overige rapportages

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Algemeen

Na de invoering van het bestuur en toezichtmodel is binnen de school meer aandacht gekomen voor de risicobeheersing. Dit is ook logisch als we bedenken dat de Raad van Toezicht verder afstaat van de dagelijkse gang van zaken en grotendeels afhankelijk is van de rapportage vanuit de school.

Het Strategisch beleidsplan, wat in 2015 is opgesteld, geeft aan wat we binnen een tijdsbestek van vier tot zes jaar willen bereiken. Dit beleidsplan is ook de basis voor de rapportages aan de Raad van Toezicht. In de maanden oktober en februari wordt uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkelingen binnen de school. In de maand oktober wordt met name gekeken naar de onderwijskundige kant, in het voorjaar wordt verslag gedaan over de ontwikkelingen wat betreft 'Personeel en Organisatie'. Daarnaast wordt in de maand december de begroting/meerjarenraming vastgesteld en in de maand april/mei het financiële jaarverslag. Per kwartaal wordt gerapporteerd over de financiële ontwikkelingen binnen de school en per maand is er een beperkte rapportage over de ontwikkeling van de formatie en de liquiditeit. Deze rapportages en de besprekingen hierover, zowel binnen de directie en CvB als met de RvT, vormen de basis om het beleid waar nodig bij te stellen.

Risicoanalyse

De risico's zijn vastgelegd in onze risicoanalyse. De mogelijke gevolgen zijn in kaart gebracht. Elk risico heeft een 'eigenaar' gekregen en waar mogelijk zijn beheersmaatregelen toegevoegd. Ook het belang en de ernst van de consequenties zijn vastgesteld, waaronder de financiële impact. Om deze financiële impact te kwantificeren en vervolgens de vertaling te maken naar het benodigde weerstandsvermogen is in het najaar van 2019 een notitie opgesteld. Het totaal van de risicoanalyse is een bedrag van €920.000. Besloten is om een weerstandsvermogen aan te houden tussen 1,2 en 1,7 maal de uitkomst van het totaal van de risicoanalyse. Met andere woorden, er moet gestuurd worden om het weerstandsvermogen te houden tussen €1.100.000 en €1.560.000 (prijsniveau 2019). De risicoanalyse wordt jaarlijks, tegelijk met de begroting, behandeld door de Raad van Toezicht, nadat deze eerst in de directievergadering is besproken en door het CvB is vastgesteld.

Interne beheersing

De interne risicobeheersing- en controlesystemen worden regelmatig geëvalueerd. We beseffen dat de interne beheersing geen absolute zekerheid biedt. Wel is het zo dat er tot op heden geen indicaties zijn dat de opzet van deze systemen niet adequaat zou zijn. Dit punt verdient blijvende aandacht, waarbij we ook de komende jaren de opzet en de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen continu blijven beoordelen en waar mogelijk verbeteren. Jaarlijks laten we de beveiliging van onze systemen door een externe partij controleren.

Eveneens inventariseren we jaarlijks de autorisaties, de beveiliging en het omgaan met privacygevoelige data. Dit wordt gedaan door het hoofd ICT, de applicatiebeheerder en de directeur bedrijfsvoering. Indien nodig worden er aanpassingen doorgevoerd. In 2017 heeft een hbo-student een afstudeeropdracht gedaan rondom de nieuwe privacywetgeving. Er zijn aanbevelingen gedaan

over wat wij op dit gebied nog kunnen verbeteren. Inmiddels voldoen we aan de voorwaarden die gesteld zijn in de nieuwe privacywet van 2018.

Sinds 2017 registreren we alle incidenten. Per incident wordt door het CvB besloten of er wel of niet gemeld wordt bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Sinds 2019 is er ook de mogelijkheid om beveiligd mail te versturen, als daar privacygevoelige informatie in zit. Met name de leerlingenzorg maakt hier gebruik van.

In 2019 is ook het privacy beleid rond het gebruik van het camera bewakingsstelsel aangepast aan de laatste eisen. Over dit protocol is positief geadviseerd door de MR en is daarna vastgesteld door de directie.

Als laatste kunnen hier nog worden genoemd de rapportages vanuit kwaliteitszorg. Enkele jaren terug is er een kwaliteitsdashboard ontwikkeld. Hiermee worden de onderwijsresultaten door zowel teamleiders als directie op de voet gevolgd.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Uit de risicoanalyse blijkt dat er drie risico's worden aangemerkt, waarbij zowel de kans dat het zich voordoet en het belang voor onze school 'groot' kunnen worden genoemd.

- Het eerste risico benoemt het gevaar van onvoldoende gekwalificeerd personeel dat past bij de identiteit van onze school. Zie ook 5.1 van dit verslag.
- Een tweede risico zien we in signalen die binnenkomen dat ouders uit de reformatorische gezindte minder dan in het verleden 'automatisch' kiezen voor reformatorisch voortgezet onderwijs. Dit zien we vooral gebeuren indien omliggende scholen met initiatieven komen zoals techniek-havo.
- Het derde risico betreft de resultaten van het vak Engels. Deze zijn al vele jaren een punt van zorg. Binnen de school is hier blijvend aandacht voor. Inmiddels zijn vele acties opgestart. Zij worden gemonitord door de directeur onderwijs (vakgroepen & leerlingenzorg) op de voortgang en de effecten hiervan. Voor havo en vwo zijn de resultaten ondertussen op niveau. Voor mavo en vmbo zijn de gewenste resultaten nog niet bereikt.

Vermogen en Stichting Vermogensbeheer

Op dit moment wordt gekeken in hoeverre er naast het benodigde weerstandsvermogen extra Eigen Vermogen moet worden aangehouden om de liquiditeit op de langere termijn te waarborgen.

Hierbij speelt ook het vermogen van de Stichting Vermogensbeheer een rol. Er bestaan namelijk gevorderde plannen om deze Stichting op te heffen en het private vermogen als private bestemmingsreserve toe te voegen aan de Stichting VO. Het is de bedoeling dat in het voorjaar van 2020 een beleidsdocument wordt opgesteld, waarin de samenhang tussen weerstandsvermogen, liquiditeit en eigenvermogen wordt vastgelegd.

C Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

De Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (hierna: de Stichting) houdt de Gomarus scholengemeenschap in stand. De Stichting heeft gekozen voor een organieke scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht. Een eenhoofdig College van Bestuur (CvB) bestuurt de Stichting. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het bestuur en de algemene gang van zaken. Deze constructie is vastgelegd in de statuten van de Stichting, het Reglement Bestuur van de Stichting en het Reglement Toezicht van de Stichting.

Op grond van de statuten van de Stichting (art. 13 lid 9) verantwoordt de RvT de uitoefening van zijn bevoegdheden en functies jaarlijks in een jaarrapportage aan het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (hierna: VB). Dit verslag van de RvT wordt toegevoegd aan het jaarverslag van de Stichting. Het jaarverslag van de RvT wordt door het VB besproken met een afvaardiging van de RvT. Artikel 26 van het Reglement Toezicht van de Stichting bepaalt dat de RvT jaarlijks verantwoording aflegt door middel van een schriftelijk verslag, dat toegevoegd wordt aan het jaarverslag van de Stichting. In dit verslag dient de RvT te vermelden:

- a. de samenstelling van de RvT en de wijzigingen daarin, met namen, titels, leeftijd, beroep en voor de onderwijsinstelling van belang zijnde nevenfuncties van de leden;
- b. de positie die de leden van de RvT innemen op het rooster van aftreden (eerste benoeming, herbenoeming en datum van aftreden);
- c. de beoordeling van de doelrealisatie en van de invulling van de maatschappelijke taakstelling;
- d. de door de RvT verrichte werkzaamheden;
- e. kernpunten van de aan de orde gekomen zijnde onderwerpen;
- f. de kwaliteit en de deskundigheidsbevordering van de RvT;
- g. zijn honorering.

Met dit verslag geeft de RvT uitvoering aan deze verplichting. In dit verslag wordt de volgorde uit artikel 26 van het Reglement Toezicht gevolgd, waarbij ook het inhoudelijke functioneren van de RvT aan bod komt. Voor deze verantwoording zijn eveneens de wettelijke voorschriften van belang (art. 24e1 lid 1 Wet op het voortgezet onderwijs), die tevens het naleven van de code goed bestuur vermelden (onderdeel b). De VO-raad stelde in 2019 een nieuwe code goed onderwijsbestuur vast. Deze code beschrijft principes en goede praktijken van bestuur en intern toezicht. Het bestuur en de raad van toezicht dienen deze principes en praktijken toe te passen en uit te leggen. Waar nodig zal dit verslag daarom verwijzen naar deze principes en praktijken.

Vooraf hechten we eraan onze goede God te danken voor Zijn zegeningen in het afgelopen jaar. We hebben van de Heere opnieuw veel ontvangen. Allereerst in Zijn Woord, maar ook in personeel, leerlingen, resultaten en gebouwen. Zorg en leed zijn de schoolgemeenschap echter niet bespaard gebleven. We denken onder meer aan personeelsleden die met ernstige ziekte te maken hadden of kregen. In het bijzonder benoemen we het overlijden van ons RvT-lid de heer P. Hugense op 28 augustus, kort na het verstrijken van zijn termijn als toezichthouder. De RvT denkt met waardering terug aan zijn inzet en wenst zijn vrouw en familie sterkte in dit verlies.

A. De samenstelling van de RvT en de wijzigingen daarin

Zoals vermeld was de zittingstermijn van de heer P. Hugense aan het eind van het schooljaar 2018-2019 verstreken. Hij was aftredend en niet herkiesbaar. De heer Hugense heeft vele jaren deel uitgemaakt van de RvT. Hij vervulde daarin de functie van secretaris en beheerde de juridische portefeuille. De RvT is hem veel dank verschuldigd voor de vele, nauwgezette werkzaamheden die hij ten behoeve van de scholen heeft verricht.

Ter vervulling van de vacature van de heer Hugense zocht de RvT naar een kandidaat met juridische deskundigheid. Daarmee waarborgt de RvT ook voor de toekomst op dit domein de noodzakelijke en relevante kennis (code VO, praktijk 7). In de vacature kon worden voorzien door de benoeming van de heer G. Leertouwer, LL.M. BA uit Dordrecht. De heer Leertouwer is 34 jaar oud, lid van wijk 2 van de Hervormde gemeente te Dordrecht en in het dagelijks leven beleidsmedewerker van de SGP-fractie in de Tweede Kamer, onder meer op de beleidsgebieden onderwijs, jeugd en arbeidsmarkt. Op 31 december 2019 hadden de volgende leden zitting in de RvT:

Voorzitter: T.A. Stoop MBA.

Geboortedatum: 6-5-1968.

Beroep: (voorzitter van de) raad van bestuur van Cedrah, een reformatische instelling voor wonen, zorg en diensten in de provincies Zeeland en Zuid-Holland.

Nevenfuncties:

1. voorzitter van de raad van toezicht van het landelijk samenwerkingsverband passend onderwijs voor reformatisch primair onderwijs (Berséba) (bezoldigd);
2. voorzitter van de Raad van Participanten van het Ikazia Ziekenhuis + lid van het bestuur van de Stichting Vrienden van Ikazia (beide onbezoldigd);
3. lid partijadviesraad SGP (onbezoldigd).
4. voorzitter landelijk bestuur NPV (onbezoldigd) + voorzitter bestuur Stichting Huisvesting NPV (onbezoldigd).

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Vicevoorzitter: P. van Hartingsveldt.

Geboortedatum: 24-5-1949.

Beroep: gepensioneerd sectordirecteur/voorzitter directieteam Hoornbeek College te Amersfoort.

Nevenfuncties: geen.

Portefeuille: huisvesting/facilitair/vastgoed.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Secretaris: G. Leertouwer LL.M. BA.

Geboortedatum: 1-4-1985.

Beroep: beleidsmedewerker SGP-fractie Tweede Kamer.

Nevenfuncties: kerkenraadslid van de Hervormde wijkgemeente 2 te Dordrecht.

Portefeuille: juridisch specialisatie onderwijs/arbeid.

Kerkgenootschap: Protestantse Kerk in Nederland (Gereformeerde Bond).

Overige leden:

J.S. Breedveld.

Geboortedatum: 16-1-1963.

Beroep: ondernemer.

Nevenfuncties:

1. voorzitter kerkvoogdij Hersteld Hervormde Gemeente Barendrecht (onbezoldigd);
2. bestuurslid Plaatselijke Kiesvereniging SGP Barendrecht (onbezoldigd);
3. lid steunfractie SGP Barendrecht (onbezoldigd);
4. bestuurslid/secretaris van VBO Fresh World (onbezoldigd).

Portefeuille: ondernemerschap i.r.t. onderwijs.

Kerkgenootschap: Hersteld Hervormde Kerk.

J.J.P. Eijkenaar Msc RA RC.

Geboortedatum: 26-4-1969.

Beroep: concerncontroller en lid van het directieteam van Aafje Thuiszorg Huizen Zorghotels.

Nevenfuncties:

1. penningmeester buurtvereniging van Heul tot Krom (onbezoldigd);
2. penningmeester College van Kerkrentmeesters van de Hervormde Gemeente Groot-Ammers (onbezoldigd);
3. eigenaar Qsave (stamrecht BV, onbezoldigd).

Portefeuille: financieel/economisch/financiering onderwijs.

Kerkgenootschap: Protestantse Kerk in Nederland (Gereformeerde Bond).

E.J. Nieuwenhuis.

Geboortedatum: 10-3-1977.

Beroep: burgemeester gemeente Waddinxveen.

Nevenfunctie: bestuurslid Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten (onbezoldigd).

Portefeuille: organisatie/medewerkers.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Y. Paans.

Geboortedatum: 14-6-1957.

Beroep: directeur-bestuurder VCOHW.

Nevenfunctie: geen.

Portefeuille: onderwijssector/onderwijs vakinhoudelijk/onderwijskwaliteit.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

B. De positie die de leden van de RvT innemen op het rooster van aftreden

Op grond van artikel 9 van de statuten van de Stichting treedt een lid van de RvT volgens rooster, doch uiterlijk vier jaar na zijn benoeming, af. In principe kan een lid maximaal acht jaar aaneengesloten zitting hebben in de RvT. Indien een lid niet meer herbenoembaar is, kan op grond van de statuten toch eenmalig een nieuwe benoeming plaatsvinden, indien naar het oordeel van de RvT bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen, zulks na voorafgaand overleg met het VB.

Mede in verband met een aantal grote projecten die de afgelopen jaren in gang zijn gezet, zoals de realisering van een nevenvestiging in Zaltbommel en de realisering van vervangende nieuwbouw voor de dependance in Gorinchem, is in 2015 in overleg met het VB besloten een rooster van aftreden op te stellen waarin elk jaar slechts één RvT-lid aftreedt. Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit:

J.S. Breedveld: aftredend in 2023, niet herbenoembaar.

J.J.P. Eijkenaar aftredend in 2021, herbenoembaar tot 2025.

P. van Hartingsveldt: aftredend in 2021, niet herbenoembaar.

G. Leertouwer: aftredend in 2023, herbenoembaar tot 2027.

E.J. Nieuwenhuis: aftredend in 2020, herbenoembaar tot 2024.

Y. Paans: aftredend in 2022, herbenoembaar tot 2026.

T.A. Stoop: aftredend in 2020, niet herbenoembaar.

C. De beoordeling van de doelrealisatie en van de invulling van de maatschappelijke taakstelling

Het doel van het door de RvT uit te oefenen toezicht is vastgelegd in artikel 3 van het Reglement Toezicht. Dit artikel luidt als volgt:

Artikel 3. Doel van het toezicht

1. *Doel van het toezicht is te toetsen of en daardoor te bevorderen dat het CvB het doel van de onderwijsinstelling effectief en efficiënt realiseert.*
2. *Het toezicht richt zich eveneens op het realiseren van maatschappelijke doelen, die door de onderwijsinstelling zijn vastgesteld dan wel door de overheid in wet- en regelgeving zijn vastgelegd en voorgeschreven, voor zover deze niet in strijd zijn met de grondslag van de*

Stichting en voor zover deze door de Stichting zijn geaccepteerd. Tevens is het CvB gehouden zich aan de door de Stichting geaccepteerde branchecodes te houden.

- 3. Het toezicht richt zich op het realiseren van doelen op strategisch en beleidsmatig niveau, ten aanzien van het onderwijs, de onderwijsinstelling en de leiding (management), met aandacht voor de identiteit, het bestuur, de kwaliteitsaspecten van het onderwijs en de school, de tevredenheid van de leden van de Vereniging en de ouders/verzorgers van de leerlingen, de personeelstevredenheid, de zorg voor de leerlingen, de financiering en het financiële beheer.*

Het toebedelen van portefeuilles aan de leden van de Raad zorgt voor optimaal toezicht op het realiseren van de (strategische) doelen. De volgende profielen/portefeuilles zijn in de RvT vertegenwoordigd: ondernemer in relatie tot onderwijs, onderwijssector/onderwijs vakinhoudelijk/onderwijskwaliteit, organisatie/medewerkers, financieel/economisch/financiering onderwijs, juridisch specialisatie onderwijs/arbeid en huisvesting/facilitair/vastgoed.

Naast het toezicht op de algemene gang van zaken vormt het toezien op de realisatie van de strategische doelen een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de RvT. De reguliere verantwoordingscyclus vormt hiervoor de basis. Het CvB verantwoordt zich door middel van onderwijskundige tussenrapportages en tussenrapportages op het gebied van personeel en organisatie. De RvT bespreekt eveneens de opbrengstenkaarten en de eindexamenresultaten en vergelijkt deze met de examenresultaten van andere instellingen voor (reformatorisch) voortgezet onderwijs. Daarnaast geven ouder-, medewerkers- en leerlingentevredenheidsonderzoeken mede een beeld van de mate waarin de gestelde doelen volgens de direct betrokkenen worden bereikt. De RvT constateert dat de rapportages een gunstig beeld laten zien. Wel uitte de RvT de behoefte om meer zicht te krijgen op de ontwikkeling van het sociaal klimaat in de tevredenheidsonderzoeken.

De RvT vindt het belangrijk om vast te stellen dat het CvB de zorg voor de identiteit van de scholen duidelijk in beeld heeft. In de voorbereiding van een nieuw strategisch beleidsplan is die indruk onderstreept door concrete voornemens om hieraan nog meer uitwerking te geven in het personeelsbeleid.

Het realiseren van de doelstellingen van de Stichting is nauw verbonden met maatschappelijke opdrachten en ontwikkelingen. In beleid en media is veel aandacht voor segregatie, het belang van gelijke kansen en de positie van kwetsbare leerlingen. De RvT constateert dat de Gomarus hierin duidelijk verantwoordelijkheid neemt. Op grond van de statutaire doelstelling spant het CvB zich in om zoveel mogelijk ouders en hun kinderen onderwijs te bieden die zich verbonden weten aan de grondslag van de Stichting. Als gevolg daarvan heeft de Gomarus een sociaaleconomisch diverse populatie. Ook is het streven om zoveel mogelijk leerlingen in de scholen passend onderwijs te bieden. Het voordeel hiervan is dat slechts een beperkt aantal leerlingen aangewezen is op alternatieve voorzieningen voor onderwijs en zorg.

Het landelijke onderwijsbeleid benadrukt eveneens, mede als gevolg van bevolkingskrimp, het belang van samenwerking van scholen in de regio. Samenwerken om te komen tot kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod en doelmatige besteding van middelen geeft uitdrukking aan een maatschappelijke verantwoordelijkheid. De RvT constateert dat het CvB deze regionale verantwoordelijkheid oppakt en steunt dat (code VO, praktijk 4). De RvT is regelmatig geïnformeerd over de samenwerking van de Gomarus met scholen in de regio met het oog op het verkrijgen van subsidie voor sterk techniekonderwijs. Uitgangspunt daarbij is dat de uitwerking moet passen bij de onderwijskundige visie en uitgangspunten van de Gomarus.

In dit verslagjaar ontstond ook veel aandacht voor burgerschap en seksuele opvoeding, onder meer door maatschappelijke ophef over de Nashvilleverklaring en een aangekondigd wetsvoorstel over de burgerschapsopdracht. De RvT vond het belangrijk deze onderwerpen te bespreken met het CvB. De RvT stelt met instemming vast dat het beleid gericht is op het bieden van een sociaal veilig klimaat voor leerlingen waarin de identiteit van de school tot haar recht kan komen.

D. De door de RvT verrichte werkzaamheden

De RvT heeft in 2019 zes keer een reguliere vergadering belegd. Op 1 februari en 29 november heeft de RvT speciale teamsessies georganiseerd met het oog op het ontwikkelen van een toezichtkader (zie verder onder F). Artikel 24e1, derde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs bepaalt dat de RvT ten minste tweemaal per jaar overleg pleegt met de medezeggenschapsraad (MR). De RvT heeft hieraan voldaan door middel van uiteenlopende activiteiten. Zo heeft een afvaardiging van de RvT op 9 december een vergadering van de MR bijgewoond. Tijdens deze vergadering en ook op andere momenten was merkbaar dat het CvB op open wijze een goede verbinding zoekt met de MR (code VO, praktijk 3).

De werkzaamheden van de RvT zijn te verdelen over een drietal functies, namelijk toezicht, werkgeverschap en klankbord. De activiteiten van de RvT zullen hier aan de hand van deze functies nader worden toegelicht.

Toezichtfunctie

1. Het toezien op rechtmatigheid en doelmatigheid is een kerntaak van de RvT. De statuten van de Stichting geven aan dat de vaststelling door het CvB van de begroting en de jaarrekening van de Stichting aan de voorafgaande goedkeuring door de RvT zijn onderworpen. Dit zijn ook wettelijke kerntaken van de RvT (art. 24e1, lid 1a en c Wet op het voortgezet onderwijs). In zijn vergadering van 17 mei heeft de RvT het Algemeen jaarverslag 2018, de jaarrekening en het jaarverslag over 2018 goedgekeurd. In zijn vergadering van 13 december heeft de RvT de begroting voor 2020 goedgekeurd. Het goedkeuren van het nieuwe strategisch beleidsplan 2020-2024 zal gebeuren in 2020.
2. De RvT overlegt met het CvB over strategie, risico's, beheersing en controle. Jaarlijks wordt door het CvB in de eerste RvT-vergadering van het kalenderjaar een tussenrapportage uitgebracht over de onderdelen uit het strategisch beleidsplan die betrekking hebben op personele en organisatorische onderwerpen. In de eerste vergadering van het nieuwe schooljaar wordt een tussenrapportage uitgebracht over de onderwijskundige onderwerpen. Jaarlijks wordt door het CvB een risicoanalyse opgesteld van de activiteiten van de Stichting. Deze wordt aan de RvT voorgelegd en naar aanleiding van de opmerkingen van het toezicht zo nodig aangevuld en aangepast. De RvT heeft in dit verslagjaar aangegeven meer informatie te willen ontvangen over de functies van het eigen vermogen en de gewenste ontwikkeling van het weerstandsvermogen voor het type school als de Gomarus.
3. De RvT is wettelijk belast met het aanwijzen van de accountant (art. 24e1 lid 1d). De benoeming wordt jaarlijks schriftelijk bevestigd door de RvT. De accountant stemt met de financiële commissie af of de Raad van Toezicht bijzondere aandachtspunten heeft waar hij in zijn controle rekening mee moet houden. Mochten deze punten er zijn dan worden deze benoemd in de jaarlijkse opdrachtbevestiging.

Het contact met de accountant verloopt via de financiële commissie van de RvT. Jaarlijks is de accountant aanwezig in de vergadering van de financiële commissie waarin de jaarrekening, de managementletter en het accountantsverslag worden besproken. Hierbij zijn het CvB, de directeur bedrijfsvoering en de boekhouder ook aanwezig. Van deze vergadering wordt een verslag gemaakt door de financiële commissie en dit wordt ingebracht in de vergadering van de volledige RvT. Als er geen bijzonderheden zijn is de accountant verder niet aanwezig bij de RvT vergadering waarin jaarrekening, managementletter en accountantsverslag worden besproken. De RvT constateert dat in het verslagjaar de verwerving van de middelen van de Stichting op een rechtmatige wijze heeft plaatsgevonden en dat eveneens sprake is geweest van een rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.

De RvT heeft op grond van het Reglement Toezicht het recht de accountant voor zijn oordeel en advies in te schakelen. Sinds 2018 is praktijk geworden dat de financiële commissie jaarlijks een gesprek heeft met de accountant. In het boekjaar 2018 was dit bij de start van zijn controle. Ten aanzien van het boekjaar 2019 gebeurt dit tussen de interim controle en de jaarrekeningcontrole. Het gesprek zou plaatsvinden eind januari 2020.

Werkgeversfunctie

De code goed bestuur benoemt als uitgangspunt dat het bestuur en het interne toezicht jaarlijks een integrale balans opmaken van het functioneren van het bestuur in relatie tot de opgaven van de onderwijsinstelling (praktijk 13). De werkgeverscommissie van de RvT voert jaarlijks een functioneringsgesprek met het CvB op basis van een met het CvB afgesproken beoordelingskader. Voorafgaand aan dit gesprek wordt feedback op het functioneren van de bestuurder gevraagd aan vertegenwoordigers van de volgende geledingen: VB, directie, teamleiders, sectieleiders, MR en secretariaat. Na afloop van de beoordelingsperiode komt de RvT tot een oordeel aan de hand van dit beoordelingskader. Aspecten die hierbij de aandacht krijgen zijn het handelen van het CvB vanuit de grondslag en doelstelling van de stichting, de realisatie van de strategische doelstellingen, de onderwijskwaliteit, de onderwijsopbrengsten en zorg, goed werkgeverschap en professionalisering, interne sturing en beheersing, stakeholdermanagement en financiën en financieel beleid. Concreet wordt gekeken naar de professionaliteit van het functioneren van de bestuurder, de bewaking en ontwikkeling van de identiteit, de vervulling van het werkgeverschap door de bestuurder, de relatie van de bestuurder met de RvT, de onderwijsresultaten enz. Door omstandigheden is het voeren van dit gesprek verschoven naar februari 2020.

Klankbordfunctie

Naast zijn functies als toezichthouder en werkgever van het CvB, heeft de RvT ook een klankbordfunctie voor het CvB. Dat krijgt bijvoorbeeld gestalte door de betrokkenheid van de portefeuillehouder huisvesting bij de uitbreiding van het gebouw in Gorinchem. Daarnaast vond de RvT het wenselijk om in dit verslagjaar door middel van een visitatie bijzonder aandacht te besteden aan passend onderwijs als prominent thema. Zowel wat betreft onderwijsinhoud, personeelsbeleid als financiën is dit een grote uitdaging. De RvT merkt dat dit thema leeft bij alle betrokkenen in en rond de school en dat het CvB zich bewust is van de spanningsvelden die passend onderwijs met zich meebrengt. De RvT heeft van de visitatie uitgebreid verslag gedaan en aanbevelingen aan het CvB voorgelegd. Door middel van een sfeerverslag is gecommuniceerd richting de betrokkenen binnen de school. Als derde voorbeeld van de klankbordfunctie valt te noemen dat vanuit het CvB is gevraagd om reflectie ten aanzien van onder meer het in de sector ontwikkelde onderwijspact ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuw strategisch beleidsplan. De RvT vindt het waardevol om op deze wijze te zoeken naar een goede positionering van de Gomarus binnen het (voortgezet) onderwijs en de ontwikkelingen die zich in de maatschappij voltrekken.

E. Kernpunten van de aan de orde gekomen zijnde onderwerpen

Huisvesting

Het onderwerp huisvesting nam ook in 2019 een prominente plaats in op de agenda. Nadat in 2018 de nevenvestiging in Zaltbommel werd geopend, kon in december van dit verslagjaar de opening van de uitbreiding in Gorinchem worden gevierd. De RvT heeft bijzonder veel waardering voor het intensieve werk dat hiervoor is verricht en is dankbaar dat het gewenste resultaat bereikt werd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

Strategisch beleidsplan

In 2019 stond het strategisch beleid in het bijzonder centraal vanwege het aflopen van het huidige beleidsplan (2015-2019) en het voorbereiden van het nieuwe beleidsplan (2020-2024). Met vreugde constateerde de RvT dat de door het bestuur gestelde doelen uit het huidige SBP in hoge mate zijn bereikt. Hoewel het realiseren van de beoogde huisvesting een voornaam onderdeel was, is ook voldoende aandacht uitgegaan naar het personeelsbeleid en onderwijskundig beleid. De

invoering en groei van passend onderwijs vormde daarbij een bijzondere uitdaging. Zorgpunt blijft het achterblijvende niveau van het vak Engels, waarvan is vastgesteld dat het beleid zich met name zal moeten richten op het vmbo.

Bij het formuleren van een nieuw beleidsplan is essentieel om elementen aan te dragen die specifiek en relevant zijn voor de Gomarus: welke school willen we zijn en wat willen we de leerlingen meegeven als goede voorbereiding op een plaats in gezin, kerk en maatschappij? Hoe geven we invulling aan de woorden bewegen, bevlogen en betrokken? Tegelijk is het van belang om rekenschap te geven van ontwikkelingen die zich in de samenleving en in het onderwijs in den brede voltrekken en de plannen die de sector van het voortgezet onderwijs ontwikkelt, zoals het onderwijspact dat onder meer uitstel van het schooladvies beoogt. De vaststelling van het nieuwe beleidsplan geschiedt in 2020.

Examinering

Het onderwerp examinering staat volop in de aandacht in het voortgezet onderwijs. Nadat Limburgse scholen in 2018 in het nieuws kwamen vanwege onregelmatigheden in de examinering haalde in 2019 een Amsterdamse school om die reden het landelijke nieuws. De RvT heeft gesproken over het rapport van de VO-raad inzake de kwaliteit van schoolexamens. Eveneens heeft de RvT geconstateerd dat het bestuur waakt over een zorgvuldig verloop van de examenprocedures.

F. De kwaliteit en de deskundigheidsbevordering van de RvT

De code goed bestuur schrijft voor dat het intern toezicht een toezichtvisie en –kader ontwikkelt (praktijk 6). Hierin wordt onder andere helder hoe het interne toezicht invulling geeft aan haar rollen. De RvT was reeds een traject gestart om te komen tot een toezichtvisie en -kader. Helaas is dat traject minder vlot verlopen dan gewenst. De teamsessie op 1 februari leverde niet gewenste resultaat op omdat de toezichtfilosofie van de betrokken adviseur afweek van die van de RvT. De vervolgbijeenkomst met een andere adviseur op 29 november was vruchtbaar en bood perspectief op compacte documenten die passen bij het profiel van het toezicht van de Gomarus. Naar verwachting kan dit traject in 2020 afgerond worden.

De teamsessies die de RvT in dit verslagjaar organiseerde, waren niet enkel gericht op het vaststellen van een toezichtvisie en -kader, maar functioneerden tevens als periodieke evaluatie van het interne toezicht als collectief (code VO, praktijk 12). Ook het CvB was daarbij aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst en op andere momenten is ook gesproken over de relatie met de MR. In onderling overleg tussen MR en RvT is besloten de komende contactmomenten te benutten om onder andere de kernwaarden uit de code goed bestuur met elkaar te bespreken. De evaluatie van het functioneren van individuele RvT-leden komt in ieder geval periodiek aan bod met het oog op het besluit tot herbenoeming. De RvT constateert dat de voorzitter zijn verantwoordelijkheid waarmaakt om te zorgen voor het functioneren van het interne toezicht op collectief en individueel niveau (code VO, praktijk 14). Eveneens heeft hij een goede verstandhouding met het CvB die het functioneren van de RvT dient.

De code goed bestuur geeft ook aan dat de RvT jaarlijks dient te werken aan professionalisering (praktijk 13). Een delegatie van de RvT heeft op 20 juni een training ‘Toeziën op onderwijskwaliteit’ van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI) gevolgd. Eveneens is een delegatie van de RvT aanwezig geweest bij de platformbijeenkomst voor toezichthouders van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS), waar onder meer een voorstel voor de inrichting van een visitatiestelsel besproken is. Voor de ontwikkeling van het toezicht wordt eveneens gebruikgemaakt van de ‘Toolkit Toezicht in het publieke veld’ van het Nationaal Register. Voor de zelfevaluatie van de RvT wordt gebruikgemaakt van een checklist die gebaseerd is op deze toolkit.

G. De honorering van de RvT

De RvT heeft in 2018 besloten een koppeling aan te brengen tussen het honorarium van de RvT-leden en het WNT-maximum voor de bestuurder, zodat het honorarium van de RvT niet elk jaar opnieuw onderwerp van gesprek behoeft te zijn. Het honorarium voor RvT-leden is met ingang van het verslagjaar vastgesteld op 25% van de maximum-vergoeding voor toezichthouders. Dit is 2,5% van de WNT-norm voor de bestuurder. Voor 2019 kwam dit neer op een bedrag van €3.800,-. Het honorarium van de voorzitter is vastgesteld op 25% van de maximumvergoeding voor RvT-voorzitters. Dit is 3,75% van de WNT-norm voor de bestuurder. Dit was in 2019 een bedrag van €5.700,-.

Gorinchem, 7 februari 2020

De Raad van Toezicht van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem,

De voorzitter,

De secretaris,

T.A. Stoop, MBA

G. Leertouwer, LLM BA

D Jaarrekening

Grondslagen voor de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening is de 'Richtlijn Jaarverslaggeving Onderwijs' toegepast. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs.

Activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische verkrijgingsprijs, inclusief btw onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. De verkrijgingsprijs van deze activa wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die als volgt is:

- a) Gebouwen: veertig jaar.
- b) Uitbreiding van de Hoefslag (2019): dertig jaar.
- c) Nieuw school- en kantoormeubilair: vijftien jaar.
- d) Gebruikt school- en kantoormeubilair: tien jaar.
- e) Schoolboeken (tekstboeken): vier jaar.
- f) Schoolboeken (werkboeken): één jaar.
- g) Installaties: vijf / tien / vijftien jaar.
- h) Audio- en videoapparatuur: vijf jaar.
- i) ICT-middelen: vier jaar.
- j) Verbouwingen: over het algemeen tien jaar, uitzonderingen zijn mogelijk, afhankelijk van situatie.

De activeringsgrens voor inventaris en apparatuur bedraagt €1.000 per eenheid, met uitzondering van computers en de inrichting van de lokalen. Deze laatste worden per lokaal geactiveerd.

Vlottende vorderingen

Vorderingen op debiteuren en overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde minus de benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gevormd door de kas- en banksaldi en zijn ter vrije beschikking, tenzij anders is aangegeven.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde, die naar verwachting noodzakelijk is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Onderhoudsvoorziening

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen is het voor onderwijsinstellingen voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsband gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat. Dit voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Dit is ook op onze school van toepassing.

Flottende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste opname opgenomen tegen de reële waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hierna vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben, tenzij anders wordt vermeld.

Baten

De baten bestaan uit opbrengsten die het resultaat zijn van de uitvoering van de normale activiteiten van de stichting. Zij worden toegekend aan het verslagjaar.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn het resultaat van de uitvoering van de normale activiteiten van de stichting.

Pensioenverplichtingen

Er is sprake van een toegezegde pensioenregeling. Hierbij is een pensioen toegezegd aan personeel op pensioengerechtigde leeftijd, afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Voor de pensioenregeling worden op verplichte basis premies betaald aan het pensioenfonds. Behalve de premiebetaling zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regeling. Er is geen verplichting in geval van een tekort bij het pensioenfonds tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premies. De premies worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa (zie ook onder materiële vaste activa).

Huisvestingslasten

Dit betreft alle lasten in relatie tot de onderwijshuisvesting.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op de administratieve uitgaven, de uitgaven voor de diverse leermiddelen en andere kosten die niet vallen onder een van de bovenstaande categorieën.

Financiële baten en lasten

Renteopbrengsten en rentekosten worden tijdsevenredig in de winst- en verliesrekening verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

MAB Model A Balans			
1	Activa		
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
	<u>Vaste activa</u>		
1.1	Immateriële vaste activa	0	0
1.2	Materiële vaste activa	11.120.854	9.284.893
1.3	Financiële vaste activa	0	0
	Totaal vaste activa	11.120.854	9.284.893
	<u>Vlottende activa</u>		
1.4	Vorraden	0	0
1.5	Vorderingen	209.912	237.411
1.6	Effecten	0	0
1.7	Liquide middelen	2.689.161	4.696.249
	Totaal vlottende activa	2.899.073	4.933.660
	<u>Totaal activa</u>	<u>14.019.927</u>	<u>14.218.553</u>
2	Passiva		
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen	2.090.826	1.971.704
2.2	Voorzieningen	2.123.621	2.459.496
2.3	Langlopende schulden	7.152.524	7.277.487
2.4	Kortlopende schulden	2.652.956	2.509.866
	Totaal passiva	14.019.927	14.218.553

MB Model B Staat van baten en lasten				
		2019	Begroot 2019	2018
	Baten	EUR	EUR	EUR
3.1	Rijksbijdragen	16.154.981	15.619.000	15.239.877
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	283.584	288.000	10.350
3.5	Overige baten	<u>952.756</u>	<u>830.000</u>	<u>884.948</u>
	Totaal baten	17.391.321	16.737.000	16.135.175
	Lasten	2019	Begroot 2019	2018
		EUR	EUR	EUR
4.1	Personeelslasten	13.864.754	13.847.000	13.410.210
4.2	Afschrijvingen	957.373	966.000	749.928
4.3	Huisvestingslasten	1.043.164	951.000	897.055
4.4	Overige lasten	<u>1.266.586</u>	<u>1.182.000</u>	<u>1.324.821</u>
	Totaal lasten	17.131.877	16.946.000	16.382.014
	Saldo baten en lasten	259.444	-209.000	-246.839
5.1	Financiële baten	3.770	3.000	5.895
5.5	Financiële lasten	-144.092	-144.000	-146.570
	Totaal resultaat	<u>119.122</u>	<u>-350.000</u>	<u>-387.514</u>

Hieronder wordt per post een toelichting gegeven over de verschillen van 2019 ten opzichte van de begroting. De verschillen ten opzichte van 2018 komen verderop in dit verslag aan de orde.

3.1 Toelichting bij post: Rijksbijdragen

- De overheid heeft een eenmalige bijdrage van €277.000 gegeven. De wijze van besteding kan per school, gezamenlijk met het onderwijzend personeel worden vastgesteld.
- Vanuit de functiemix is een hoger bedrag van €21.000 vrijgevallen. Zie ook de toelichting bij **4.1** en bij **8.5**.
- Voor de prestatiebox is een bedrag van €50.000 extra ontvangen wegens een extra indexatie. Zie **8.5**.
- De subsidie voor de lerarenbeurs valt €23.000 hoger uit dan begroot.
- Vanuit de volgende subsidies zijn bedragen vrijgevallen:
  - doorstroom bevorderen van het PO naar het VO: €84.000;
  - de technieksubsidie: €65.000;
  - bijdrage voor studie van zij-instromers €36.000.
Deze inkomsten waren niet begroot. Er staan echter in alle gevallen ook kosten tegenover.
- Er is geen indexatie voor de materiële instandhouding en voor het boekenfonds ontvangen. Wel was hiervoor een bedrag van €35.000 begroot.

3.2 Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Tot en met 2018 betreft dit de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de 'eerste inrichting'. Het bedrag dat hier vrijvalt, correspondeert met het bedrag aan afschrijving op deze inrichting. Vanaf 2019 komt hierbij de vergoeding die de gemeente Zaltbommel geeft voor de huisvesting.

3.5 Toelichting bij post: Overige baten

Het bedrag wat doorberekend werd aan de ouders is €38.000 lager, omdat er minder excursiekosten werden doorberekend vanwege lagere kosten. Vanuit detachering (Hoornbeek College en VGS) werd circa €80.000 meer ontvangen. Er is eenmalig een subsidie voor internationale nascholing ontvangen van €32.000. Andere subsidies/bijdragen waren hoger dan begroot (opleidingschool, leerlab, leerlingenzorg, enz.).

4.1 Toelichting bij post: Personeelslasten

- a) De werktijdfactor is gemiddeld 3,6 fte hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt voornamelijk door projecten waarvoor subsidie werd ontvangen (Techniek, doorstroom PO-VO, Studieverlof), hogere kosten leerlingenzorg en stijging van het ziekteverlof. Verder waren er extra uren nodig voor ouderschapsverlof, uren tot aan ontslag, en overige taakuren. Daartegenover staat dat niet alle lessen gegeven werden wegens uitstaande vacatures. De extra kosten zijn in totaal €215.000.
- b) Door het benoemen van een aantal beginnende docenten hebben we een loonkostenvoordeel van €70.000.
- c) De kosten van de functiemix zijn €21.000 hoger dan begroot. Zie ook de toelichting bij **3.1** en bij **8.5**.
- d) De school is eigenrisicodragend voor de WGA en voor 25% van de WW voor ex-medewerkers. Eind van het jaar kon er een bedrag vrijvallen van €75.000.
- e) Van de overheid is in de personele vergoeding een bedrag ontvangen voor compensatie van de gestegen salarissen. Daar er in 2019 geen nieuwe CAO is afgesloten hielden we daar €90.000 aan over.
- f) Overige kosten €16.000 hoger.

4.2 Toelichting bij post: Afschrijvingen

Door de latere oplevering van de uitbreiding aan de Hoefslag is de afschrijving lager. Ook de afschrijving op de overige inventaris is iets lager dan begroot. De afschrijving op de boeken daarentegen is hoger (meer digitale content).

4.3 Toelichting bij post: Huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten liggen boven het niveau van de begroting.

- a) Wegens de latere oplevering van de nieuwbouw betaalden we langer huur aan de gemeente voor de dependance.
- b) De schoonmaakkosten vallen hoger uit dan begroot door een (extra) verhoging van de tarieven.
- c) Er zijn extra kosten wegens het weghalen van de portakabins.

4.4 Toelichting bij post: Overige lasten

- a) De kosten voor de projecten waarvoor subsidie werd ontvangen bedragen €55.000. Zie ook de toelichting bij **3.1** en bij **8.2**.
- b) De kosten van Toerusting en Vorming zijn €15.000 hoger dan begroot.
- c) Er zijn hogere kosten voor de RvT en de MR van in totaal €25.000.
- d) De excursiekosten zijn €38.000 lager dan begroot.
- e) Verder zijn er extra kosten voor de repro, examenuitgaven e.d.

5 Toelichting bij post: Financiële baten en lasten

De ontvangen rente is iets hoger dan begroot.

MC Model C Kasstroomoverzicht

	31-12-2019	31-12-2018
	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	259.444	-246.839
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	957.373	749.928
Mutaties voorzieningen	-335.875	332.519
Verandering in vlottende middelen:		
Vorraden (-/-)		
Vorderingen (-/-)	-27.499	61.765
Schulden	143.090	264.682
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.051.531	1.038.525
Ontvangen interest	3.770	5.895
Betaalde interest (-/-)	-144.092	-146.570
Buitengewoon resultaat	-140.322	-140.675
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	911.209	897.850
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	-2.793.334	-7.687.836
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Inv. in deelnemingen en/of samenwerkingsverb. (-/-)		
Mutaties leningen (-/-)	-124.963	-122.513
Overige inv. in financiële vaste activa (-/-)		
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.918.297	-7.810.349
Overige balansmutaties		
Mutatie liquide middelen	-2.007.088	-6.912.499

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Voor de verklaring van de onderscheidene posten, zie de betreffende balansrekeningen met de bijbehorende toelichting.

Overige Toelichtingen

VA Vaste activa										
1.2	Materiële vaste activa									
		Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investering	Des investering	Afschrijving	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
		1-1-2019	1-1-2019	1-1-2019				31-12-2019	31-12-2019	31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
1.2.1	Gebouwen en terreinen	6.996.622	68.582	6.928.040	1.466.468		175.546	8.463.090	244.128	8.218.962
1.2.2	Inventaris en apparatuur	2.616.094	882.802	1.733.292	789.413		377.051	3.405.507	1.259.853	2.145.654
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.059.359	435.798	623.561	537.453		404.776	1.596.812	840.574	756.238
1.2.4	Vaste activa in uitvoering									
	Materiële vaste activa	10.672.075	1.387.182	9.284.893	2.793.334		957.373	13.465.409	2.344.555	11.120.854

1.2.1 Toelichting bij post: Gebouwen en terreinen

Dit betreft de nieuwbouw in Zaltbommel en de uitbreiding in Gorinchem.

1.2.2 Toelichting bij post: Inventaris en apparatuur

Dit betreft de schoolinventaris en de ICT-apparatuur. De toename komt voornamelijk door de investeringen in de zonnepanelen in Gorinchem en overige investeringen in verband met de uitbreiding in Gorinchem.

1.2.3 Toelichting bij post: Andere vaste bedrijfsmiddelen

Dit betreft de boeken uit het boekenfonds. De tekstboeken worden over een periode van vier jaar afgeschreven. De werkboeken hebben een afschrijftermijn van één jaar. In de voorraad eind 2019 is een bedrag opgenomen van €90.000 voor boeken die in 2019 eenmalig ter beschikking kwamen maar die pas in 2020 gebruikt gaan worden.

VV Vorderingen				
1.5 Vorderingen				
		31-12-2019	31-12-2018	
		EUR	EUR	
1.5.1	Debiteuren	30.848	55.233	
1.5.2	OCW/EZ	0	0	
1.5.3	Groepsmaatschappijen	0	0	
1.5.4	Andere deelnemingen	0	0	
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	0	0	
1.5.6	Overige overheden	100.000	108.715	
1.5.7	Overige vorderingen	26.168	23.837	
1.5.8	Overlopende activa	55.948	54.731	
1.5.9	Af: voorzieningen wegens oninbaarheid	<u>3.052</u>	<u>5.105</u>	
Vorderingen		209.912	237.411	
Uitsplitsing				
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	45.235	49.610	
1.5.8.2	Verstreckte voorschotten	0	0	
1.5.8.3	Overige overlopende activa	<u>10.713</u>	<u>5.121</u>	
Overlopende activa		55.948	54.731	

1.5.1 Toelichting bij post: Debiteuren

In 2019 zijn de zogenaamde jaarfacturen eerder verstuurd dan het jaar daarvoor. Hierdoor is het debiteurensaldo lager.

1.5.6 Toelichting bij post: Overige overheden

In 2018 betrof dit het bedrag van de eerste inrichting dat we van de gemeente Zaltbommel tegoed hebben. Eind 2019 is het de laatste termijn die de gemeente Gorinchem nog gaat vergoeden voor de uitbreiding aan de Hoefslag.

1.5.7 Toelichting bij post: Overige vorderingen

Dit betreft allerhande vorderingen, die van jaar tot jaar verschillen.

1.5.8.1 Toelichting bij post: Vooruitbetaalde kosten

Dit betreft vooruitbetaalde facturen van leveranciers.

1.5.8.3 Toelichting bij post: Overige overlopende activa

Dit betreft de voorraad VVV-bonnen die wij binnen de school hebben en een voorraad rekenmachines die nog zullen worden verkocht. Daarnaast werken we sinds 2019 met 'Simplified Card'. Een systeem waarbij we een aantal betaalpassen hebben waarop geld staat, waarmee medewerkers kunnen pinnen. Het doel hiervan is om het aantal contante aankopen te verminderen.

1.5.9 Toelichting bij post: Af: voorzieningen wegens oninbaarheid

Dit betreft het mogelijk oninbaar zijn van openstaande bedragen. Hierbij wordt 50% genomen van het bedrag dat langer openstaat dan 180 dagen.

EL Liquide middelen				
1.7	Liquide middelen			
		31-12-2019		31-12-2018
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
1.7.1	Kasmiddelen	17.644		5.164
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	2.671.517		4.691.085
1.7.3	Deposito's			
1.7.4	Overige liquide middelen			
	Liquide middelen	2.689.161		4.696.249

1.7.2 Toelichting bij post: Tegoeden op bank- en girorekeningen

De liquide middelen staan op 'risicomidende' rekeningen bij drie verschillende banken. Eén van deze rekeningen heeft een beperkte opnamemogelijkheid. De afname is voornamelijk het gevolg van de investeringen voor de uitbreiding aan de Hoefslag.

EV Eigen vermogen					
2.1	Eigen vermogen				
		Stand	Resultaat	Overige Mutaties	Stand
		1-1-2019			31-12-2019
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
2.1.1	Algemene reserve	1.971.704	119.122	0	2.090.826
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)				
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)				
2.1.4	Bestemmingsfonds (publiek)				
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)				
2.1.6	Herwaarderingsreserve				
2.1.7	Andere wettelijke reserves				
2.1.8	Statutaire reserves				
2.1.9	Minderheidsbelang derden				
	Eigen vermogen	1.971.704	119.122	0	2.090.826

Toelichting

Het resultaat wordt in zijn totaal toegevoegd aan de Algemene reserve.

VL Voorzieningen & Langlopende schulden

2.2 Voorzieningen									
		Stand per	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie-contant	Stand per	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
		1-1-2019					31-12-2019		
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	885.032	466.446	380.227	136.065	3.231	838.417	155.563	682.854
2.2.2	Voorziening verlieslatende contracten								
2.2.3	Overige voorzieningen	1.574.464	299.972	626.665	0	37.433	1.285.204	767.930	517.274
	Voorzieningen	2.459.496	766.418	1.006.892	136.065	40.664	2.123.621	923.493	1.200.128
2.3 Langlopende schulden									
		Stand per	Aangegane Leningen	Aflossingen		Stand per	Looptijd <1 jaar	Looptijd >1 jaar <5	Rente voet
		1-1-2019				31-12-2019	<1 jaar	>1 jaar <5	voet
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>%</u>
2.3.1	Schulden aan groepsmaatschappijen								
2.3.2	Schulden aan overige deelnemingen								
2.3.3	Kredietinstellingen	7.277.487	0	124.963		7.152.524	127.462	535.856	2%
2.3.4	OCW/EZ								
2.3.5	Overige langlopende schulden								
	Langlopende schulden	7.277.487	0	124.963		7.152.524	127.462	535.856	

2.2.1 Toelichting bij post: Personeelsvoorzieningen

- Ultimo 2019 is er een voorziening van €245.000 voor jubileumuitkeringen aan het personeel. Deze uitkeringen aan het personeel vinden plaats bij een jubileum van vijftwintig jaar en veertig jaar. De belangrijkste actuariële uitgangspunten die worden gebruikt bij het bepalen van de voorziening zijn: algemene salarisstijging 2,5% per jaar; disconteringsvoet 0,1%; blijfkans:

	25-jarig jubileum	40-jarig jubileum
0-5 jaar	33%	24%
5-10 jaar	44%	29%
10-15 jaar	57%	35%
15-20 jaar	75%	47%
20-25 jaar	70%	60%
25-30 jaar	0%	36%
30-35 jaar	0%	57%
35-40 jaar	0%	100%

- Een voorziening voor verplichtingen in verband met doorbetaling loon als gevolg van ziekte of arbeidsongeschiktheid en personeelsleden die werkloos zijn geworden en voor wie de school tijdelijk het individuele gedeelte (25%) van de WW-uitkering moet betalen (€105.000).
- Ook is er een voorziening voor zowel de uren voor het 'Leeftijdsebewust Personeelsbeleid' (€395.000), als de verlof-, ster- en overuren (€94.000).

De daling wordt veroorzaakt door de vrijval bij de voorziening WGA.

2.2.3 Toelichting bij post: Overige voorzieningen

Het betreft hier de voorziening voor het meerjarenonderhoudsplan (MOP). De verwachting is dat in 2020 opnieuw een forse onttrekking zal plaatsvinden.

2.3.3 Toelichting bij post: Lang lopende leningen bij kredietinstellingen

Dit betreft de lening die is afgesloten bij de BNG ter financiering van de bouw van de nevenvestiging in Zaltbommel. Zie ook [8.3](#).

KS Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden			
		31-12-2019	31-12-2018
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
2.4.1	Kredietinstellingen	0	0
2.4.2	Vooruitgefactureerde en - ontvangen termijnen OHW	0	0
2.4.3	Crediteuren	197.697	335.738
2.4.4	OCW/EZ	16.000	15.908
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
2.4.6	Schulden aan andere deelnemingen	0	0
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	554.946	522.299
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	176.673	159.314
2.4.9	Overige kortlopende schulden	371.599	235.280
2.4.10	Overlopende passiva	<u>1.336.041</u>	<u>1.241.327</u>
	Kortlopende schulden	2.652.956	2.509.866
	Uitsplitsing		
2.4.7.1	Loonheffing	554.946	522.184
2.4.7.2	Omzetbelasting	0	115
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	0	0
2.4.7.4	Overige belastingen	<u>0</u>	<u>0</u>
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	554.946	522.299
2.4.9.1	Werk door derden	0	0
2.4.9.2	Overige	<u>371.599</u>	<u>235.280</u>
	Overige kortlopende schulden	371.599	235.280
2.4.10.1	Vooruitontvangen college- en lesgelden	0	0
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ	855.211	698.230
2.4.10.3	Vooruitontvangen investeringsubsidies	12.011	22.261
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	0	0
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	413.935	402.515
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	8.942	8.168
2.4.10.7	Rente	0	0
2.4.10.8	Overige	<u>45.942</u>	<u>110.153</u>
	Overlopende passiva	1.336.041	1.241.327

2.4.3 Toelichting bij post: Crediteuren

Het betreft hier ontvangen, maar nog niet betaalde facturen van leveranciers. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal facturen die in 2018 nog open stonden in verband met de verbouwing en een groot aantal laptops die begin januari 2019 zijn geleverd.

2.4.4 Toelichting bij post: OCW/EZ

Hier staat het voorschot dat van de overheid is ontvangen om Voortijdig Schoolverlaten (VSV) te voorkomen.

2.4.7.1 Toelichting bij post: Loonheffing

Dit betreft de nog af te dragen loonbelasting en sociale verzekeringspremies over de maand december. De schuld eind 2019 is hoger, omdat het gemiddelde salaris is gestegen en de totale werktijdfactor eind december hoger is dan het jaar ervoor.

2.4.7.2 Toelichting bij post: Omzetbelasting

Dit gaat het om de eventueel af te dragen omzetbelasting over het 4^e kwartaal.

2.4.8 Toelichting bij post: Schulden terzake van pensioenen

Dit betreft de nog af te dragen pensioenpremies over de maand december. De stijging wordt veroorzaakt doordat de premiepercentages hoger zijn dan het jaar ervoor en daarnaast (evenals bij de loonheffing) doordat het gemiddelde salaris is gestegen en de totale werktijdfactor eind december hoger is dan het jaar ervoor.

2.4.9 Toelichting bij post: Overige kortlopende schulden

Op deze rekening staan bedragen waarvoor de dienst is ontvangen in het afgelopen jaar, maar waarvoor nog geen factuur is ontvangen. Verder betreft dit de nog af te dragen bedragen voor zendingsgeld, nog af te dragen gelden voor acties, enz. De stijging betreft voornamelijk nog te ontvangen facturen in verband met de uitbreiding in Gorinchem.

2.4.10.2 Toelichting bij post: Vooruit ontvangen subsidies OCW/EZ

Dit zijn de reeds ontvangen gelden voor de functiemix. De komende jaren wordt deze schuld afgebouwd. Zie ook [8.5](#). Daarnaast betreft dit ook subsidies die zijn ontvangen, die vrijvallen wanneer er kosten zijn die hier betrekking op hebben. Zie ook [8.2](#).

2.4.10.3 Toelichting bij post: Vooruit ontvangen investeringssubsidies

Het betreft hier gelden die van de gemeente Gorinchem zijn ontvangen voor de zogenaamde eerste inrichting. De bedragen die hier staan, vertegenwoordigen de boekwaarde van de reeds geïnvesteerde bedragen.

2.4.10.5 Toelichting bij post: Vakantiegeld en -dagen

Dit betreft de verplichting tot betaling van de vakantiegeldanspraken. Het bedrag stijgt mee met de salariskosten.

2.4.10.6 Toelichting bij post: Accountants- en administratiekosten

Dit betreft het bedrag dat betaald moet worden aan accountantskosten, onder aftrek van het voorschot dat reeds is betaald.

2.4.10.8 Toelichting bij post: Overige

Dit bedrag betreft de volgende verplichtingen:

- aanspraken bindingstoelage €38.000;
- diverse andere €8.000.

De daling wordt veroorzaakt doordat het bedrag voor de eerste inrichting wat nog te besteden was (€63.000), nu met de verbouwing is vrijgevallen.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van de risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van het CvB dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het CvB is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten zijn het kredietrisico en het liquiditeitsrisico.

Het beleid van het CvB om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het CvB bewaakt voortdurend haar vorderingen. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor het CvB minimaal.

Liquiditeitsrisico

Het CvB heeft een treasurystatuut opgesteld waarin hij zijn beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de begroting wordt rekening gehouden met eventueel beperkte beschikbaarheid van liquide middelen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan op 'risicomijdende' rekeningen bij drie verschillende banken.

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?	
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	Ja/Nee
Doorstroomprogramma Po-Vo	DPOVO18101	30-8-2018	124.000	62.000	50.920	11.080	62.000	35.351	0	37.729	Nee	
Doorstroomprogramma Po-Vo	DPOVO01928	28-8-2019	124.000	0	0	0	62.000	46.990	0	15.010	Nee	
Technisch VMBO	923382-2	20-11-2018	108.974	108.974	0	108.974	0	72.193	0	36.781	Nee	
Technisch VMBO	963983-2	22-10-2019	248.246	0	0	0	248.246	0	0	248.246	Nee	
Subsidie studieverlof	1009771-1	20-9-2019	119.922	0	0	0	119.922	119.922	0	0	Nee	
Zij - instromer	2018/2/1000594	22-10-2018	20.000	20.000	17.090	2.910	0	2.910	0	0	Ja	
Zij - instromer	1013534-1	22-10-2019	20.000	0	0	0	20.000	18.849	0	1.151	Nee	
Zij - instromer	966939-1	20-3-2019	20.000	0	0	0	20.000	13.920	0	6.080	Nee	
Totaal			785.142	190.974	68.010	122.964	532.168	310.135	0	344.997		
G2 Subsidies met verrekeningsclausule												
G2A Aflopend per ultimo verslagjaar												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar			
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			
G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?		
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	Ja/Nee		

OB Overheidsbijdragen			
3.1	Rijksbijdragen		
		31-12-2019	31-12-2018
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
3.1.1	Rijksbijdragen OCW/EZ	14.622.230	14.008.452
3.1.2	Overige subsidies OCW/EZ	915.724	764.379
3.1.3	Af: inkomensoverdrachten	0	0
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	617.027	467.046
	Rijksbijdragen	16.154.981	15.239.877
	Uitsplitsing		
3.1.1.1	OCW	14.622.230	14.008.452
3.1.1.2	EZ	0	0
	OCW		
3.1.2.1.1	Geoormerkte subsidies	303.000	175.711
3.1.2.2.1	Niet-geoormerkte subsidies	612.724	588.668
3.1.2.3.1	Toerekening investeringssubsidies	<u>0</u>	<u>0</u>
	Overige subsidies OCW	915.724	764.379
3.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies		
		31-12-2019	31-12-2018
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
3.2.1	Participatiebudget	0	0
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	<u>283.584</u>	<u>10.350</u>
	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	283.584	10.350

3.1.1 Toelichting bij post: OCW

Dit betreft de overheidsbijdragen voor personeel en materieel. De hoogte wordt vastgesteld op basis van onder andere het aantal leerlingen. De belangrijkste verschillen zijn:

- voor de stijging van de loonkosten in 2019 is een bedrag beschikbaar gekomen van €364.000;
- er is een eenmalige bijdrage van de overheid ontvangen van €277.000;
- vanwege een kleine daling van het aantal leerlingen is €52.000 minder ontvangen;
- het bedrag dat de overheid inhoudt op de bekostiging voor uitkeringskosten (75% van de WW-kosten in het onderwijs) is verhoogd met €11.000;
- de vrijval van de functiemix is €34.000 hoger

3.1.2.1.1 Toelichting bij post: Geormerkte subsidies

Dit betreft diverse subsidies:

- a) doorstroom PO-VO 1, en 2 voor totaal €82.000;
- b) techniekgeden totaal €65.000;
- c) subsidie zij-instromer €36.000;
- d) subsidie Lerarenbeurs €120.000

Zie ook model G1 en [8.2](#).

3.1.2.2.1 Toelichting bij post: Niet-geormerkte subsidies

Als niet-geormerkte subsidies zijn bedragen binnengekomen voor:

- De verbetering van de kwaliteit in het voortgezet onderwijs, de 'prestatiebox': €580.000. Zie ook [8.5](#).
- De subsidie om Voortijdig Schoolverlaten (VSV) te voorkomen: €33.000.

De stijging komt met name vanwege het hogere bedrag voor de prestatiebox.

3.1.4 Toelichting bij post: Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV

Dit betreft de bijdrage van het reformatisch samenwerkingsverband voor zorgleerlingen in verband met 'Passend Onderwijs'. De inkomsten stijgen al enkele jaren en zullen ook de komende jaren een verdere stijging laten zien. Dit wordt veroorzaakt door het aflopen van de zogenaamde verevening, die is ingevoerd bij de overgang naar de nieuwe financiering voor de zorgleerlingen.

Zowel in 2018 als in 2019 zijn bedragen ontvangen die betrekking hadden op het voorgaande boekjaar.

3.2.2 Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Dit betreft de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de eerste inrichting. Dit bedrag wordt lager, omdat de inrichting (inventaris) inmiddels bijna volledig is afgeschreven. Vanaf 2018 worden bedragen die hiervoor worden ontvangen direct op de investering in mindering gebracht.

AB Andere baten				
3.5	Overige baten			
		31-12-2019	31-12-2018	
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	
3.5.1	Verhuur			
3.5.2	Detachering personeel	435.171	398.426	
3.5.3	Schenking			
3.5.4	Sponsoring			
3.5.5	Ouderbijdragen	253.898	283.605	
3.5.6	Overige	<u>263.687</u>	<u>202.917</u>	
Overige baten		952.756	884.948	

3.5.2 Toelichting bij post: Detachering personeel

Dit betreft de doorbelasting voor personeelsleden die (tijdelijk) op een andere plaats zijn gedetacheerd om daar werkzaamheden te verrichten. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitbreiding van de mbo-werkzaamheden.

3.5.5 Toelichting bij post: Ouderbijdragen

Het betreft hier de ontvangsten van leerlingen of ouders/verzorgers voor lesmaterialen, de algemene vrijwillige ouderbijdrage en de bedragen die worden ontvangen van de ouders voor de gehouden excursies e.d.

De daling wordt veroorzaakt door de lagere excursiekosten

3.5.6 Toelichting bij post: Overige

Het betreft hier de volgende inkomsten:

- a) bijdrage voor de 'Reformatische Academische Opleidingsschool' (RAOS) in totaal €30.000;
- b) bijdrage vanuit het mbo voor de materiële vergoeding €128.000;
- c) een bedrag van een ander samenwerkingsverband Passend Onderwijs in verband met overkomst van leerlingen €20.000;
- d) Subsidie Erasmus+ voor internationale (na)scholing €32.000
- e) diverse andere subsidies, bijdragen en ontvangsten €53.000.

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere bijdrage vanuit het mbo en de toegekende Erasmus+ subsidie.

LA Lasten

4.1 Personeelslasten			
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
4.1.1	Lonen en salarissen	13.220.511	12.521.260
4.1.2	Overige personele lasten	734.949	944.204
4.1.3	Af: uitkeringen	90.706	55.254
	Personeelslasten	13.864.754	13.410.210
	Uitsplitsing		
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	10.372.247	9.933.026
4.1.1.2	Sociale lasten	1.271.213	1.180.016
4.1.1.3	Pensioenpremies	1.577.051	1.408.218
	Lonen en salarissen	13.220.511	12.521.260
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	15.500	202.510
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	256.410	267.458
4.1.2.3	Overig	463.039	474.237
	Overige personele lasten	734.949	944.205
	4.2 Afschrijvingen		
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
4.2.1	Immateriële vaste activa	0	0
4.2.2	Materiële vaste activa	957.373	749.928
	Afschrijvingen	957.373	749.928
	4.3 Huisvestingslasten		
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
4.3.1	Huur	162.039	183.156
4.3.2	Verzekeringen	0	0
4.3.3	Onderhoud	62.080	62.544
4.3.4	Energie en water	114.633	111.456
4.3.5	Schoonmaakkosten	268.947	218.032
4.3.6	Heffingen	58.605	20.386
4.3.7	Overige	44.427	20.369
4.3.8	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	332.433	281.112
	Huisvestingslasten	1.043.164	897.055
	4.4 Overige lasten		
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	257.218	291.475
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.009.368	1.033.346
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	0	0
4.4.4	Overige	0	0
	Overige lasten	1.266.586	1.324.821
	Specificatie honorarium		
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	16.202	16.665
4.4.1.2	Andere controleopdrachten	0	0
4.4.1.3	Fiscale adviezen	0	0
4.4.1.4	Andere niet-controledienst	0	0
	Accountantslasten	16.202	16.665

4.1 Toelichting bij post: Personeelslasten

De wijziging van de jaarlijkse kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende zaken:

- a) Een stijging van de WTF met 8 fte, wat neerkomt op een bedrag van €380.000. Deze stijging kan worden verklaard door:
  - a. Toename van het aantal uren voor leerlingenzorg (+2,4).
  - b. Toename van het langdurig ziekteverzuim (+1,7).
  - c. Toename van het aantal uren waarvoor ook gelden worden ontvangen, of uren die niet betaald hoeven te worden: MBO; Project Techniek; Project doorstroom PO-VO, zwangerschapsverlof, onbetaald verlof, LPB-uren (+3,4).
  - d. Diverse overige (taak)uren (+0,5).
- b) Overige aan het salaris gerelateerde kosten zoals:
  - a. De jaarlijkse periodiek per 1 augustus geeft hogere kosten van €90.000.
  - b. De salarisstijging volgens cao van 1 juni 2018 voor een bedrag van €120.000.
  - c. In oktober 2018 was er een éénmalige cao uitkering van €100.000.
  - d. De salarisstijging volgens cao van 1 juli 2019 voor een bedrag van €180.000.
  - e. De werkgeverslasten zijn gestegen met €130.000.
  - f. Gemiddeld lagere kosten vanwege het benoemen van beginnende docenten. Dit vond plaats in augustus 2018, voorjaar 2019 en in augustus 2019. Het berekende voordeel is €140.000.
  - g. Hogere kosten vanwege de Functiemix €34.000
- c) In 2018 moest een voorziening worden opgezet voor langdurig zieke collega's. In 2019 kon daarentegen een bedrag worden teruggeboekt. Het verschil bedraagt €264.000.
- d) Hogere reiskosten in verband met de vestiging in Zaltbommel €18.000.
- e) Hogere wervingskosten €19.000.
- f) Hogere kosten voor verzuimpreventie en re-integratie €25.000.
- g) Lagere scholingskosten €30.000.
- h) Overige verschillen met een totaalbedrag van €7.000.

4.2.2 Toelichting bij post: Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn hoger dan het voorgaande jaar. De redenen zijn:

- a) het nieuwe gebouw in Zaltbommel en de uitbreiding in Gorinchem €107.000;
- b) de inventaris wegens nieuwbouw en uitbreiding €70.000;
- c) duurdere boeken met steeds vaker een digitale content €15.000;
- d) overige, voornamelijk stijging ICT €15.000.

4.3.1 Toelichting bij post: Huur

Er wordt huur betaald voor:

- a) de dependance, aan de gemeente Gorinchem;
- b) de tijdelijke huisvesting voor het mbo en de afdeling economie & ondernemen;
- c) sporthallen voor bewegingsonderwijs;
- d) een drietal lokalen, die het eigendom zijn van de vereniging.

In verband met de nieuwe huisvestingssituatie zijn a) en b) eind 2019 vervallen.

4.3.3 Toelichting bij post: Onderhoud

Dit betreft het technisch onderhoud aan de gebouwen, dat van het ene op het andere jaar kan variëren, maar in de praktijk vrij stabiel blijft.

4.3.4 Toelichting bij post: Energie en water

Eenzijds een stijging vanwege het opstarten van de vestiging in Zaltbommel; anderzijds een daling vanwege het gebruik van de zonnepanelen.

4.3.5 Toelichting bij post: Schoonmaakkosten

Dit betreft zowel de middelen als de ingehuurde diensten. De kosten zijn gestegen vanwege de locatie in Zaltbommel, maar ook omdat schoonmaak in zijn algemeenheid duurder is geworden.

4.3.6 Toelichting bij post: Heffingen

Deze kosten betreffen de gemeentelijke belastingen en de kosten van afvalverwijdering. Sinds 2019 is hierin ook opgenomen het bedrag voor de OZB in Zaltbommel.

4.3.7 Toelichting bij post: Overige

Dit betreft voornamelijk eenmalige huisvestingskosten, die variëren van het ene op het andere jaar. In 2019 hadden we hier kosten in verband met het verwijderen van de tijdelijke huisvesting op ons terrein.

4.3.8 Toelichting bij post: Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen

Dit betreft de voorziening voor groot onderhoud. De stijging is voornamelijk het gevolg van de nieuwe huisvestingssituatie, waarbij voor het gehele jaar ook voor Zaltbommel een dotatie moest worden gedaan.

4.4.1 Toelichting bij post: Administratie- en beheerslasten

Deze kosten hebben betrekking op de organisatie van de school, zowel op administratief gebied als op het gebied van beheer. In 2018 hadden we nogal wat eenmalige kosten voor de nieuwbouw in Zaltbommel. Deze komen in 2019 weer te vervallen. Daartegenover ware er wel hogere kosten voor de MR en de RvT.

4.4.2 Toelichting bij post: Inventaris, apparatuur en leermiddelen

Dit betreft de kosten van de vakgroepen, de diverse leermiddelen, de ICT-afdeling, de leerlingenzorg, PR enz.

Het verschil met voorgaand jaar wordt veroorzaakt door:

- a) een daling bij de vakgroepen wegens eenmalige kosten voor Zaltbommel in 2018 van circa €65.000;
- b) hogere kosten voor Toerusting en Vorming: €15.000;
- c) lagere excursiekosten €20.000;
- d) hogere kosten wegens projecten waarvoor subsidie werd ontvangen €10.000;
- e) een stijging van de kopieerkosten van €10.000;
- f) extra kosten examen(training) €10.000;
- g) hogere kosten voor leerlingenzorg (meer plaatsingen in externe voorzieningen): €20.000;
- h) overige kosten €4.000.

FB Financieel			
5	Financiële baten en lasten		
		31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
5.1	Rentebaten	3.770	5.895
5.3	Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	0	0
5.4	Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	0	0
5.5	Rentelasten (-/-)	<u>-144.092</u>	<u>-146.570</u>
	Financiële baten en lasten	-140.322	-140.675

5.1 Toelichting bij post: Rentebaten

De ontvangen rente is lager dan vorig jaar. De liquiditeit was lager en tegelijkertijd zijn de rentepercentages verder gedaald. De rentelasten betreffen de lening (annuïteit) voor onze school in Zaltbommel.

VT Verplichte Toelichting		
Model E: Verbonden partijen met minderheidsdeelneming		
Naam	Juridische vorm 2019	Statutaire zetel
Vereniging voor Christelijk VO op Reformatorische grondslag	Vereniging	Gorinchem
Stichting Vermogensbeheer	Stichting	Gorinchem
Vereniging Reformatorisch Passend Onderwijs voor Voortgezet Onderwijs	Vereniging	Utrecht

Er bestaan vergevorderde plannen om de Stichting Vermogensbeheer op te heffen en het vermogen onder te brengen als Private bestemmingsreserve.

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op de Gomarus s.g. van toepassing zijnde regelgeving

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	2
Gewogen aantal onderwijssoorten	3
Totaal aantal complexiteitspunten	9

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor de Gomarus s.g. is €152.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2017 voor de eerste 12 maanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen				
<i>1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.</i>				
Bedragen x € 1	Ir. Chr.J. Flikweert	J. de Deugd	A.W.A. ter Harmsel	C. van Rijswijk
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Directeur	Directeur	Directeur
Duur dienstverband in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/07	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,8	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 152.000	€ 152.000	€ 70.933	€ 152.000
Bezoldiging				
Beloning	€ 119.317	€ 94.160	€ 48.633	€ 87.967
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.795	€ 17.145	€ 7.667	€ 16.458
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 139.112</i>	<i>€ 111.305</i>	<i>€ 56.300</i>	<i>€ 104.425</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	€ 139.112	€ 111.305	€ 56.300	€ 104.425
<i>1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (vervolg).</i>				
Bedragen x € 1	Ir. Chr.J. Flikweert	J. de Deugd	A.W.A. ter Harmsel	C. van Rijswijk
Gegevens 2018				
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2018 (fte)	1,0	1,0	0,8	1,0
Bezoldiging 2018				
Beloning	€ 122.987	€ 97.685	€ 73.525	€ 91.978
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.105	€ 14.580	€ 11.673	€ 14.580
Totaal bezoldiging 2018	€ 141.092	€ 112.265	€ 85.198	€ 106.558
Individueel bezoldigingsmaximum 2018	€ 146.000	€ 146.000	€ 116.800	€ 146.000

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (vervolg).

Bedragen x € 1	J.W.S. Arkerbaats			
Functiegegevens	Directeur			
Duur dienstverband in 2019	1/8 - 31/12			
Omvang dienstverband (in fte)	1,0			
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja			
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 63.333	€ 0	€ 0	€ 0
Bezoldiging				
Beloning	€ 36.731			
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.113			
Subtotaal	€ 42.844	€ 0	€ 0	€ 0
-/- onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	€ 42.844	€ 0	€ 0	€ 0
Motivering indien overschrijding: zie	1)	2)	3)	4)
Gegevens 2018				
Duur dienstverband in 2018				
Omvang dienstverband 2018 (fte)				
Bezoldiging 2018				
Beloning				
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
Totaal bezoldiging 2018	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

<i>1c. Toezichthoudende topfunctionarissen</i>				
Bedragen x € 1	Dhr. T.A. Stoop	Dhr. J.S. Breedveld	Dhr. J.J.P. Eijkenaar	Dhr. P. van Hartingsveldt
Functie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 22.800	€ 15.200	€ 15.200	€ 15.200
Bezoldiging				
Beloning	€ 5.700	€ 3.800	€ 3.800	€ 3.800
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 5.700</i>	<i>€ 3.800</i>	<i>€ 3.800</i>	<i>€ 3.800</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	€ 5.700	€ 3.800	€ 3.800	€ 3.800
Gegevens 2018				
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/8 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2018				
Beloning	€ 5.475	€ 3.650	€ 3.650	€ 3.650
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
Totaal bezoldiging 2018	€ 5.475	€ 3.650	€ 3.650	€ 3.650
Individueel bezoldigingsmaximum 2018	€ 21.900	€ 14.600	€ 14.600	€ 14.600

<i>1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)</i>				
Bedragen x € 1	Dhr. P. Hugense	Dhr. G. Leertouwer	Dhr. E.J. Nieuwenhuis	Dhr. Y. Paans
Functie	Lid	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband	1/1 - 31/7	1/8 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 8.867	€ 6.333	€ 15.200	€ 15.200
Bezoldiging				
Beloning	€ 2.217	€ 1.583	€ 3.800	€ 3.800
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 2.217</i>	<i>€ 1.583</i>	<i>€ 3.800</i>	<i>€ 3.800</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	€ 2.217	€ 1.583	€ 3.800	€ 3.800
Gegevens 2018				
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12		1/1 - 31/12	1/8 - 31/12
Bezoldiging 2018				
Beloning	€ 3.650		€ 3.650	€ 1.515
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
Totaal bezoldiging 2018	€ 3.650		€ 3.650	€ 1.515
Individueel bezoldigingsmaximum 2018	€ 0		€ 0	€ 0

E Overige gegevens

E.1 Bestemming van het exploitatiesaldo

Bestuursbesluit: het exploitatieresultaat over 2019 (€119.122) is toegevoegd aan de algemene reserve van de school.

E.2 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Per 1 december 2017 is een huurcontract ingegaan voor de reproapparatuur. Dit contract heeft een looptijd van vijf jaar en vijf maanden en loopt af op 1 mei 2023. De contractwaarde is totaal €125.740. Daarvan zijn per 31-12-2019, 25 maanden verstreken, zodat de resterende verplichting op die datum €77.378 bedraagt. Verder is de Gomarus met diverse leveranciers een overeenkomst aangegaan inzake de levering en afname van producten en diensten. Dit betreft educatieve informatiedragers, hard- en software, schoonmaak, onderhoud enz. De duur van deze overeenkomsten varieert van één jaar tot enkele jaren. Zonder uitzondering leiden deze overeenkomsten niet tot kosten als door de school geen afname plaatsvindt.

In 2019 is ingestemd met het voorstel om de stichting Vermogensbeheer Gomarus te Gorinchem op te heffen. Het is de verwachting dat dit in het jaar 2020 geëffectueerd zal worden. Het positieve vermogen van circa 1,2 miljoen zal dan toekomen aan onze stichting.

E.3 Niet in de balans opgenomen regelingen

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de regeling 'Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs' (kenmerk WJZ-2005/54063802) toegestaan een vordering op te nemen op het ministerie van OCW. Het voorwaardelijke karakter van deze vordering (uitkering zal alleen bij liquidatie plaatsvinden) leidt tot een nihil-waardering.

E.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Bij het maken van dit jaarverslag is het nog heel moeilijk om in te schatten wat de onderwijskundige en financiële gevolgen zijn van de Coronacrisis. Het onderwijs op afstand wordt door de meeste leerlingen netjes gevolgd, maar het is niet reëel om daarbij er vanuit te gaan dat de leerlingen aan het eind van dit schooljaar op hetzelfde niveau zitten, als ze hadden gezeten bij het reguliere onderwijs. We zullen bij het begin van het nieuwe schooljaar moeten inschatten welke achterstanden we moeten wegwerken.

De financiële gevolgen op korte termijn lijken heel beperkt. Wat de financiële gevolgen op de middellange termijn zijn, hangt af van de mate waarin achterstanden weggewerkt moeten worden en er dus extra lessen gegeven moeten worden. Dat zal pas duidelijk worden in het laatste kwartaal van 2020.

E.5 Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer	42556
Naam instelling	Stichting voor Chr. VO op Ref. grondslag te Gorinchem
Adres	Hoefslag 11
Postadres	Postbus 425
Postcode/Plaats	4200 AK GORINCHEM
Telefoon	0183 – 610361
Fax	0183 – 621022
E-mail	info@gomarus.nl
Internetsite	www.gomarus.nl
Contactpersoon	Dhr. W.G. van Horssen
Telefoon	0183 – 610373
E-mail	wgvanhorsen@gomarus.nl

E.6 Opgave bestaan nevenvestigingen

In 2019 was er een dependance gevestigd aan de Lange Slagenstraat. Deze had het (sub)Brin van 00WH01. In de loop van 2019 is deze dependance gesloten. De nevenvestiging in Zaltbommel heeft het (sub)Brin 00WH02.

E.7 Controleverklaring

E.8 Vaststelling en goedkeuring

Vaststelling door College van Bestuur

Gorinchem, ...

Dhr. Chr.J. Flikweert .....

Goedkeuring door de Raad van Toezicht

Gorinchem, ...

Dhr. J.S. Breedveld .....

Dhr. J.J.P. Eijkenaar .....

Dhr. P. van Hartingsveldt .....

Dhr. G. Leertouwer .....

Dhr. E.J. Nieuwenhuis .....

Dhr. T.A. Stoop .....

Dhr. Y. Paans .....

Postadres
Postbus 425
4200 AK Gorinchem

Gorinchem
Hoefslag 11
4205 NK Gorinchem

Zaltbommel
Oude Bosscheweg 4
5301 LA Zaltbommel

T (0183) 610 361
E info@gomarus.nl
W gomarus.nl

